ЗВЯЗДА

26 ЛЮТАГА 1992 г. серада, № 41 (21819)

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 50 кап.

СОНЦА:

Усход, захад, даўжыня дня:

Мінск	— 7.06, 17.40, 10.34;
Віцебск	— 6.58, 17.28, 10.30;
Магілёў	— 6.55, 17.29, 10.34;
Гомель	— 6.50, 17.29, 10.29;
Гродна	— 7.21, 17.55, 10.34;
Брэст	— 7.19, 17.58, 10.39.

МЕСЯЦ:

Апошняя квадра 25 лютага.

ІМЯНІНЫ

Зоі, Святланы, Сцяпана, Сымона, Фаціннí;
Міраслава, Аляксандра

РОЗГАЛАС

ВІЦЭ-СТАРШЫНЯ САЦІНТЭРНА Ў БЕЛАРУСІ

Вядомы на Захадзе палітык Ганс-Йохан Фогель, віцэ-старшыня Сацыялістычнага інтэрнацыянала, член бундэстага ФРГ, наведаў Беларусь на чале дэлегацыі нямецкіх дзеячаў. Мэта візіту — азнаямленне з эканамічнай і сацыяльна-палітычнай сітуацыяй у нашай рэспубліцы.

Пан Фогель быў прыняты Старшынёй Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. Шушкевічам. Адбылася змястоўная гутарка. У час сустрэчы пана Фогеля з П. Краўчанкам, міністрам замежных спраў Беларусі, былі абмеркаваны пытанні, якія маюць узаемную цікавасць. Напрыклад, праблемы развіцця СНД, ваенная палітыка ўрада рэспублікі.

У размовах з прадстаўнікамі Беларусі пан Фогель адзначыў, што на Захадзе вельмі зацікаўлены ў хутчэйшым знішчэнні ядзернай зброі. А пакуль гэта не зроблена, яна павінна знаходзіцца пад пільным кантролем. Мы вітаем і падтрымліваем імкненне Беларусі быць нейтральнай і бяз'ядзернай дзяржавай, сказаў пан Фогель.

Цікава, што візіт дзеячаў ФРГ ажыццяўляецца па прапанове старшыні Сацінтэрна Вілі Бранта.

Некалькі слоў пра пана Фогеля. Ён па адукацыі юрыст, ужо шмат гадоў займаецца палітыкай, член бундэстага з 1972 года. Ва ўрадзе Бранта займаў пасаду федэральнага міністра гарадскога і жыллёвага будаўніцтва, а ва ўрадзе Шміта — федэральнага міністра юстыцыі. У свой час пан Фогель вылучаўся кандыдатам на пасаду канцлера ФРГ.

Л. ТУГАРЫН.

У ЛОНДАН?.. ТАК!

Але з веданнем беларускай мовы.

Міністэрства замежных спраў Вялікабрытаніі і Згуртаванне беларусаў у Вялікабрытаніі фундавалі трохмесячныя стыпендыі — стажыроўкі ў Лонданскім універсітэце для юнакоў і дзяўчат з Беларусі.

Сярод напрамкаў іх заняткаў значацца гуманітарныя навукі, а таксама эканоміка, бізнес, агракультура. Да прэтэндэнтаў прад'яўляюцца такія патрабаванні: мець вышэйшую адукацыю, лідэрскія схільнасці, добра ведаць не толькі англійскую, але і беларускую мовы. Кантроль за падборам кандыдатаў ускладзены на Міжнародную асацыяцыю беларусістаў, віцэ-прэзідэнт якой доктар Джым Дзінглі выкладае ў Лонданскім універсітэце.

Днямі ў Англіі пабывалі прэзідэнт Міжнароднай асацыяцыі беларусістаў, дырэктар Цэнтра імя Францыска Скарыны Адам Мальдзіс і малады беларускі гісторык Генадзь Сагановіч. Яны перадалі Джыму Дзінглі першыя шэсць анкет прэтэндэнтаў, вялі перамовы ў Лонданскім універсітэце, Міністэрстве замежных спраў і Савеце англійскіх рэктараў аб павелічэнні колькасці стажыровак, пашырэнні ўсёй справы на іншыя навучальныя ўстановы Вялікабрытаніі.

Два дні ў Лонданскім універсітэце пад эгідай вядомага мецэната, нашчадка князёў Мсціслаўскіх доктара Анджэя Цеханавецкага працягвалася нарада англійскіх і беларускіх вучоных аб праблемах развіцця беларускай гуманітарнай навукі. У выніку было вырашана на пачатку красавіка правесці ў Мінску міжнародны «круглы стол» па актуальнай і спрэчнай праблеме «Беларусь у Вялікім княстве Літоўскім».

Паездку беларускіх навукоўцаў фінансаваў англійскі бок.

БелаПАН.

ЦЭНЫ НА РЫНКАХ

(у рублях)

на 25 лютага 1992 года

ВІЛЬНЮС. Ялавічына — 90—110, свініна — 90—110, курыца — 80, алей — 80, масла — 120, тварог — 50, смятана — —80, яйкі—20—30, бульба— 5—6, капуста—8, буракі — 6—8, морква — 20—25, цыбуля — 20—25.

РЫГА. Ялавічына — 80—120, свініна — 75—150, курыца—80—100, алей—90, масла — 180—200, малако — 15, тварог — 50, смятана — 100—120, яйкі — 15—30, бульба — 9—10, капуста — 3—4, буракі—6—8, морква — 6—8, цыбуля—12—15.

ТАЛІН. Свініна — 80—100, масла—170, малако — 15, яйкі 25—30, бульба—15, капуста — 8—10, буракі — 5, морква — 6—8, цыбуля—28—30.

САНКТ-ПЕЦЯРБУРГ. Ялавічына — 180—200, свініна — 130—200, курыца—350, алей—70, малако — 30, тварог — 50—60, смятана — 130—150, яйкі — 40, бульба — 20—25, капуста —40, буракі—25, морква — 15—20, цыбуля—30.

МАСКВА. Ялавічына — 160—200, свініна — 150—200, курыца—200, алей—80, масла—140, малако—20, тварог — 60—70, смятана — 70—80, яйкі—30, бульба — 10—30, капуста—25, буракі—15, морква — 15—20, цыбуля—40.

МІНСК. Ялавічына — 100—120, свініна — 70—100, бараніна — 80—90, курыца—180, алей—40, масла—110—120, малако — 5—6, тварог—35—40, смятана — 60—70, яйкі — 13—15, бульба — 8—10, капуста—8, буракі—7, морква — 7—10, цыбуля—12, яблыкі—40—50, мандарыны — 65—70, лімоны —110, курага—110, мёд—200—250.

Курс купона на Камароўскім рынку упаў да 20 капеек за адзін купон.

Агенцтва РІД.

РАЗУМАЎ СУПРАЦЬ РЭФЕРЭНДУМУ

ОРША. Аршанскі стачком на чале са старшынёй Мікалаем Разумавым рашуча выступае супраць правядзення рэферэндуму аб будучым рэспубліканскай улады. У прыватнасці, Разумаў заяўляе, што гэты крок наблізіць сацыяльны выбух сярод насельніцтва і прывядзе да ўзброеных стыхійных выступленняў працоўных. Усю віну за магчымыя вынікі Разумаў ускладае на «тандэм» у асобе КДБ—БНФ. Сёння Мікалай Разумаў прыбудзе ў Мінск, каб данесці свае думкі да народа ў час выступленняў на вуліцах і ў калектывах прадпрыемстваў.

ПАКЛЯЛІСЯ ТРЫ БРАТЫ...

Ганаровым грамадзянінам горада Пінска ўпершыню стаў медык — загадчык хірургічнага аддзялення гарадской бальніцы, кандыдат медыцынскіх навук Алег Макарэвіч. Прайшоўшая гэтымі днямі сесія гарадскога Савета ўдастоіла свайго земляка такога высокага звання за вялікі ўклад у развіццё аховы здароўя горада. На рахунку таленавітага хірурга сотні складаных аперацый, у тым ліку па сасудзістых захворваннях.

Дарэчы, клятва Гіпакрата для Макарэвічаў стала сямейнай. У свой час усе тры браты скончылі Пінскае медвучылішча, затым розныя інстытуты і аспірантуры. Алег, абараніўшы кандыдацкую дысертацыю, вярнуўся ў родны горад і вось ужо чвэрць стагоддзя аперыруе хворых; Міхаіл стаў доктарам медыцынскіх навук, прафесарам. Зараз ён узначальвае кафедру паталагаанатоміі Мінскага медінстытута. Доктар медыцынскіх навук Георгій Макарэвіч — загадчык аддзялення Рэспубліканскага навукова-даследчага інстытута неўралогіі.

Урад—міліцыя: ёсць узаемаразуменне

«Давайце жыць дружна» — такой думкай была прасякнута сустрэча Старшыні Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь В. Ф. Кебіча з супрацоўнікамі Міністэрства ўнутраных спраў рэспублікі ў Вышэйшай школе міліцыі. Міністр У. Ягораў паведаміў прысутным, што ўрадам для міліцыі зроблена вельмі шмат. Па-першае, амаль у 2 разы павышаны аклады ўсім супрацоўнікам Міністэрства ўнутраных спраў. Нават дывізія ўнутраных войск, якая перайшла пад юрысдыкцыю Беларусі, не засталася па-за ўвагай Савета Міністраў.

Па-другое, В. Кебіч падпісаў пастанову, у адпаведнасці з якой выдзяляецца 37 мільёнаў рублёў на будаўніцтва жылля для міністэрства. Сам Старшыня Савета Міністраў ацаніў гэтыя мільёны ў перыяд галапіруючай інфляцыі не вельмі высока. Але — «чым можам». Тым больш, што гэтае праяўленне ўвагі ўрада да патрэб МУС адбылося на фоне ўсеагульнага рэспубліканскага эканамічнага спаду — 18 працэнтаў за студзень. Такога, як зазначыў В. Кебіч, у нас яшчэ не было. Беларусь з усіх рэспублік былога Саюза трымалася да апошняга.

Не хапае, вельмі не хапае дысцыпліны на месцах. Таму, на думку В. Кебіча, пытанне рэферэндуму аб даверы Вярхоўнаму Савету некалькі нясвоечасовае. Калі апошні пойдзе ў адстаўку, то і Савет Міністраў павінен будзе зрабіць тое ж. Наступіць натуральнае безуладдзе. Новы Вярхоўны Савет, як лічыць прэм'ер, проста можа быць не ўтвораны з-за вельмі малой палітычнай актыўнасці народных мас.

Сёння прафесіяналы-міліцыянеры — сіла, эфектыўнасць якой павінна ўзрастаць. Некалькі скарацілася злачыннасць па рэспубліцы ў параўнанні з мінулым годам. У цэлым нармальная сітуацыя ў папраўча-працоўных установах, якая да нядаўняга часу была вельмі напружанай. І хоць 31 тысяча злачынстваў застаецца нераскрытай, Закон аб міліцыі, прыняты год назад, усё ж паслужыў значнай падмогай у барацьбе са злачыннасцю і пры навядзенні парадку на месцах.

Цяпер вельмі неабходна, і з гэтым пагадзіўся В. Кебіч, прыняцце Закона аб пажарнай ахове. Быць староннімі назіральнікамі, калі гарыць наша дабро і гінуць людзі, недапушчальна. Пакуль страты ад пажараў больш чым унушальныя — 1 мільярд рублёў і 1.500 ахвяр за год. І ў той жа час нават існуючыя структуры пажарнай аховы пачынаюць павольна, але пэўна разбурацца.

Актуальнае цяпер пытанне як для МУС, так і для ўрада рэспублікі — замена старой міліцэйскай формы і набыццё новай. В. Кебіч запэўніў, што пытанне прапрацоўваецца і будзе вырашацца. Але не адным захадам. У Малдове, напрыклад, міліцыянеры носяць паралельна ўжо як агульнапрынятую, так і сваю міліцэйскую форму.

На пытанне аб аднаўленні добраахвотных народных дружын прэм'ер адказаў, што гэта абсалютна безнадзейная і бесперспектыўная справа. Лепш павялічыць штат МУС. Гэта ж будуць прафесіяналы.

У канцы ж сустрэчы В. Кебіч паведаміў, што пяць дзён яго сустрэч з людзьмі ў розных кутках Беларусі ўнушаюць пэўны аптымізм у правільнасці крокаў урада па пераадоленню цяжкага эканамічнага крызісу. У заключэнне прэм'ер дадаў, што закупак узбраенняў рэспубліка ў гэтым годзе рабіць не будзе.

Аляксандр КОКТЫШ.

Фота Мікалая АМЕЛЬЧАНКІ.

Рэспектабельны «ЛіМ»

60 гадоў назад, 26 лютага 1932 года, выйшаў першы нумар газеты «Літаратура і мастацтва». У час вайны не выходзіла, зноў пачала выходзіць з красавіка 1945 года. Спачатку раз, а са студзеня 1957 года — два разы на тыдзень. З красавіка 1970 года — штотыднёвік на 16 старонках. У 1982 годзе ўзнагароджана ордэнам Дружбы народаў. У канцы 1990 года афіцыяльна зарэгістравана нарэшце ў Дзяржкамдруку РБ. «Юбіляра» прадстаўляе намеснік галоўнага рэдактара Андрэй ГАНЧАРОЎ.

— З якім багажом сустракае рэдакцыя юбілей штотыднёвіка?

— Што такое 60 гадоў для газеты? Калі для чалавека гэта ўсё жыццё, то газета за гэты час пражывае некалькі жыццяў. Гэта залежыць ад часу, які рэдакцыя адлюстроўвае. Калі мы рыхтавалі юбілейны нумар, яшчэ раз зазірнулі ў старыя падшыўкі і ўбачылі, што ўсе 60 гадоў свайго існавання лімаўцы ішлі ўпоравень з часам. Сёння нешта ўспрымаецца з усмешкай, за нешта нават сорамна і хацелася б, каб гэтага не было. І наша газета раней граміла «нацдэмаў», «касмапалітаў» і іншых ворагаў народа. Але, як кажуць, з песні слова не выкінеш. І ўсё ж такі найбольш плённым перыядам для «ЛіМа» былі апошнія 5—6 гадоў, якімі можна ганарыцца. Я нават прафесіянальна шчаслівы за тое, што працаваў тады ў штотыднёвіку. «Лімаўцы» аказаліся здольнымі ўспрыняць палітычныя падзеі і нават у нейкім сэнсе апярэдзіць іх. Адпаведна змяніўся і ранг газеты. Калі яна стваралася ў асноўным для адлюстравання культурнага жыцця, то з пачаткам так званай перабудовы пачала ахопліваць і грамадска-палітычную галіну.

Можна ганарыцца публікацыямі, якія выклікалі адпаведны рэзананс. Так, дзякуючы Зянону Пазьняку, «ЛіМ» паведаміў аб раскопках у Курапатах. Штотыднёвік адным з першых узняў пытанне аб наданні беларускай мове статуса дзяржаўнай і ўвесь комплекс праблем, з ім звязаных. Нашы журналісты вельмі актыўна вялі гаворку аб сімволіцы і станаўленні шматпартыйнасці. Мы лічылі сваім абавязкам адрадзіць і ўкараніць адраджэнскія і дэмакратычныя ідэалы. Але ў той час вельмі мала калег нас падтрымлівала, і на старонкі афіцыяльнага друку вылівалася шмат антылімаўскіх публікацый. Можна сказаць, што за апошнія 6 гадоў «ЛіМ» вымушаны быў ачысціцца за мінулыя грахі і стварыць тую рэспектабельнасць (у лепшым сэнсе гэтага слова), якая нас не падвядзе.

— Андрэй, «ЛіМ» лічыцца ў нейкім сэнсе элітарным выданнем. Дык на якога чытача вы арыентуецеся?

— У падзагалоўку нашага выдання стаіць фраза — «Газета творчай інтэлігенцыі Беларусі». На яе мы ў асноўным і арыентуемся. Але лічым, што творчая інтэлігенцыя — гэта не толькі пісьменнік і мастак. Гэта абавязкова і настаўнік, і навуковы работнік. Калісьці мы праводзілі апытанне метадам надрукаванай прэс-анкеты і заўважылі, што нашы чытачы — гэта людзі з досыць высокім адукацыйным узроўнем, узрост—ад студэнцкага да пенсіённага. Калі меркаваць па тыражу (а ён у нас каля 18 тысяч экземпляраў), то на першы погляд ён здаецца невялікім. Хацелася б, канешне, больш — тысяч 50—80. Аднак радуе іншае. У час падпісной кампаніі ўсе вельмі хвалявaліся, але аказалася, што мы не страцілі ніводнага свайго падпісчыка, нават выявіўся пэўны рост. Гэта сведчыць пра тое, што ёсць ужо сталае кола чытачоў «ЛіМа». Тут крыецца небяспека ў іншым: аўдыторыя варыцца ва ўласным соку. Таму трэба шукаць новыя формы. Наша задача — распаўсюдзіць усё тое, што вядома лімаўскаму чытачу, на кожнага жыхара Беларусі.

— Зараз у многіх выданняў праблемы з паперай, грашыма, заснавальнікамі, іншыя арганізацыйныя цяжкасці. Як у гэтым сэнсе становішча ў «ЛіМа»?

— «ЛіМ» жыве такімі ж клопатамі, як і ўвесь астатні друк. Мы на мяжы таго, што сёння-заўтра раптам скончыцца папера. Мы не можам вызначыць сваім супрацоўнікам цвёрдыя аклады, нават падняць іх да ўзроўню пражытачнага мінімуму. Сярод «лімаўцаў» усяго паўтара дзесятка пішучых журналістаў. Адсутнасць уласнай карэспандэнцкай сеткі ў рэспубліцы таксама стварае пэўныя перашкоды. Вялікая праблема з ганарарамі. Я літаральна малюся на нашых аўтараў, якія прыносяць у рэдакцыю свае артыкулы (а гэта часцей за ўсё грунтоўныя навуковыя публікацыі) і ў лепшым выпадку атрымліваюць за вялікую працу памерам на паўтары паласы «ЛіМа» грошай на 3 кілаграмы варанай каўбасы. Гэта ж здзек з інтэлігенцыі. Як паветра патрэбен камп'ютэр, але ён каштуе паўтара мільёна рублёў. Дзе іх узяць?

— Андрэй, у якім напрамку рэдакцыя будзе працаваць на працягу 1992 года?

— Не чакайце ніякіх змен у нашым змесце і тэматыцы, бо яны ўжо даўно вызначаны намі. Наша галоўная задача — дапамагчы рэспубліцы набыць рэальны суверэнітэт. «ЛіМ», такім чынам, будзе своеасаблівай інтэлектуальнай падтрымкай станаўлення беларускай дзяржаўнасці. Вызначыць штотыднёвік сваю пазіцыю і ў час правядзення рэферэндуму. Дарэчы, надышоў час, калі гэта павінна зрабіць кожная газета. «ЛіМ» будзе працягваць адраджэнцкую тэматыку. І яшчэ, канешне, літаратуры і мастацтва Беларусі.

— Дзякуй. Застаецца пажадаць вам поспехаў. І яшчэ раз з юбілеем.

Станіслаў СУЛКОЎСКІ.

Жанчына, маці, забойца

МАЗЫР. 20 лютага ў смеццезборніку інтэрната педінстытута знойдзены труп нованароджанай дзяўчынкі. Аператыўнай групай ГРАУС высветлена, што нарадзіла дзіця і задушыла ў ванным пакоі студэнтка інстытута С. Дададзім, што «маці» 19 гадоў.

ПАВЕДАМЛЯЕМ ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Кавалак з чужога рота

Ва ўчарашнім нумары «Звязды» была змешчана заметка «Размеркаванне па «кватэрах», дзе паведамлялася пра крадзяжы гуманітарнай дапамогі ў Брагіне, у якіх замешаны мясцовыя медработнікі.

Брагін у гэтыя дні нагадвае растрывожаны вулей. Усіх хвалюе адно: як людзі ў белых халатах змаглі пакваліцца на тое, што прызначана хворым? І хоць следства пакуль што ў самым разгары, начальнік Брагінскага раённага аддзела ўнутраных спраў падпалкоўнік міліцыі П. П. Ільянок усё ж даў згоду (вядома, у межах магчымага) пракаменціраваць гэтую справу. У прыватнасці, адзначыў, што некаторыя матэрыяльна адказныя і службовыя асобы райбальніцы, злоўжываючы сваім службовым становішчам, укралі немалую частку гуманітарнай дапамогі, якая атрымана з-за рубяжа для дзяцей Брагіншчыны...

Гутарка вялася ў кабінеце Пятра Паўлавіча, і частка рэчавых доказаў знаходзілася тут жа. Справа ляжала тое, што канфіскавана ў адной асобы, злева, прычым у значна большай колькасці, — у другой. Заняты былі яшчэ тры службовыя пакоі работнікаў міліцыі, бо для такой колькасці прадуктаў і медпрэпаратаў у аддзеле не знайшлося складоў.

— Вось бачыце, — кажа Пётр Паўлавіч, падыходзячы да складзеных рэчаў, — чаго тут толькі няма! Дзесяткі скрынак тушонкі імпартнай вытворчасці, банкі з напіткам какавы колькасцю больш за 30 кілаграмаў, каробкі з шакаладнымі цукеркамі, сотні металічных бляшанак з розным дзіцячым харчаваннем: пюрэ, джэмы і іншае... Прадукты такія, якіх асабіста мне, шчыра скажу, раней і бачыць не даводзілася. А вось яшчэ: тысяча аднаразовых шпрыцаў, дзесяткі ўпаковак са стэрыльнымі тампонамі і сотні — з лейкапластырам, бутэлькі са спіртам і рыбіным тлушчам, скрынка дазіметрычных прыбораў, вялікая колькасць вострадэфіцытных медыкаментаў і асабліва — я хачу гэта падкрэсліць — лякарствы, якія зніжаюць уздзеянне радыяцыі на арганізм чалавека.

Начальнік аддзела паказвае чыстыя бланкі пасведчанняў удзельнікаў ліквідацыі вынікаў аварыі на Чарнобыльскай АЭС і сотні адпаведных значкоў...

Усё гэта было знойдзена ў ходзе вобыскаў, праведзеных супрацоўнікамі брагінскай міліцыі на кватэрах пэўных асоб у Брагіне і Мінску.

У кабінет заходзяць следчыя, якія вядуць гэтую справу. Разам працягваем разглядаць канфіскаваныя рэчы. Нехта заўважае:

— Звярніце ўвагу на надпіс на ўпакоўках: «Помощь Европейского сообщества для СССР. Мясные консервы, говядина. 1991».

На скрынках, пакетах, розных маляўнічых упакоўках — надпісы на англійскай, нямецкай, італьянскай мовах — гэта толькі тое, што мы змаглі прачытаць. А ўвогуле увесь свет з цеплынёй і шчырасцю паставіўся да людзей, якіх напаткала нечуванае раней на нашай зямлі гора. Толькі свае пакваліліся на святое — на тое, што прызначалася дзецям.

Міліцыя працягвае следства. Справа толькі-толькі раскручваецца, і да суда яшчэ далёка. За тлумачэннямі звяртаюся да У. Ц. Жулегі — пракурора Брагінскага раёна, які, дарэчы, прыехаў сюды нядаўна.

— Што здарылася, Уладзімір Цімафеевіч? — было маё першае пытанне.

Ён адказаў, не вагаючыся:

— Працягваецца трагедыя душы чалавека — крызіс сумлення, людскасці, прыстойнасці. Спекулюючы на цяжкасцях, якія напаткалі нашу краіну, некаторыя несумленныя людзі выкарыстоўваюць сваё службовае становішча ў карыслівых мэтах. Па фальшывых дакументах выпісвалі быццам бы для дзяцей вострадэфіцытныя лякарствы і прадукты харчавання, а потым прысвойвалі. Гэта нахабны крадзеж, спекуляцыя на самым святым, што ёсць у нашым жыцці, — здароўі, дабрабыце маладога пакалення.

Мікола ВАСІЛЕЎСКІ,
няштатны карэспандэнт «Звязды».

Вакол аховы граніц

У Маскве адбылася рабочая сустрэча камандавання пагранічных войск з паўнамоцнымі прадстаўнікамі кіраўнікоў дзяржаў Садружнасці. Абмеркаваны праекты дакументаў па ахове знешніх граніц і марской эканамічнай зоны дзяржаў Садружнасці, статусе пагранвойск і палажэнне аб іх аб'яднаным камандаванні.

Выказаныя прапановы і заўвагі будуць улічаны пры падрыхтоўцы дакументаў, прызначаных для разгляду Саветам кіраўнікоў дзяржаў Садружнасці на іх будучай сустрэчы ў Кіеве.

Рэвалюцыйны трымаем крок, «Товарищ!»

Пад лозунгам «Пралетарыі ўсіх краін, яднайцеся!» выйшаў у свет першы нумар «Товарища» — газеты баранавіцкіх камуністаў.

Яе галоўная мэта, тлумачаць выдаўцы, — данесці да людзей аб'ектыўную інфармацыю аб тым, што зараз адбываецца, бо апошнім часам «са старонак афіцыяльных і іншых газет, па тэлебачанні і радыё выліта столькі неверагоднай ілжы, з іх дапамогай учынена такое ідэалагічнае «прамыванне» мазгоў, што нават самыя «варожыя» замежныя галасы губляюцца на фоне гэтага мэтанакіраванага абалваньвання людзей».

Газета крытыкуе новы ўрад, дзе большасць—былыя партыйныя функцыянеры і біржавікі-спекулянты БНФ, прыхільнікі Гарбачова і многія іншыя.

Жыхары Баранавіч атрымалі магчымасць упершыню за апошнія дзесяцігоддзі прачытаць неафіцыяльную камуністычную газету. Час пакажа, ці павераць яны мясцовым камуністам, ці аддадуць беларусы перавагу «розуму, гонару і сумленню нашай эпохі» яшчэ раз.

Валянцін МАЛЬКОЎ.

АКТУАЛЬНА!

Мільён за кватэру: жарт ці рэальнасць?

Звыш пяці тысяч рублёў каштуе сёння квадратны метр агульнай жылой плошчы, які «сыходзіць з канвеера» аб'яднання «Гроднажылбуд». Такім чынам, кошт трохпакаёвай кватэры складзе каля 350 тысяч рублёў. Яшчэ некалькі месяцаў назад такія лічбы здаліся б неверагоднымі. Цяпер яны сталі рэальнасцю — жорсткай, шакіруючай. Але адкуль жа ўзяліся гэтыя лічбы і наколькі яны эканамічна абгрунтаваныя? З такога пытання пачалася гутарка карэспандэнта «Звязды» з намеснікам начальніка аб'яднання «Гроднажылбуд» А. СУРНІНЫМ.

— Паверце, што гэтыя лічбы не ўзяліся са столі, — адказвае Валерый Андрэевіч. — А наконт іх эканамічнай абгрунтаванасці мяркуйце самі. Калі зарплата павялічылася ў 2,5 раза, дык кошт транспартных паслуг — у 9, электраэнергіі — у 4, драўніны — у 10, цэменту —у 17 разоў. Тона металу раней каштавала 400—500 рублёў, цяпер — у сярэднім 9 тысяч, а тона дроту — 18 тысяч рублёў. Але рэкорд устанавілі вытворцы полістыролавага бісеру, з якога вырабляецца уцяпляльнік, — цана на гэтую прадукцыю падскочыла ў... 150 разоў.

І гэта яшчэ, як кажуць, кветачкі. Вось чаму квадратны метр агульнай жылой плошчы цяпер каштуе звыш пяці тысяч рублёў. Прычым гэта лічба не канчатковая. Справа ў тым, што сёння ў нас няма дагавораў на пастаўку большасці матэрыялаў. А паколькі і далей будуць «адпускацца» цэны на сыравіну, нас хутчэй за ўсё таксама чакае іх чарговы скачок. І тады, магчыма, кватэра будзе каштаваць не 300 тысяч, а мільён.

— Не трэба і казаць, як гэтыя лічбы «ашчаслівілі» людзей, якія спадзяваліся атрымаць дзяржаўную кватэру. Бо цяпер, кажуць, дзяржаўнага (інакш — бясплатнага) жылля ўвогуле не будзе, бо за ўсё трэба плаціць. Але ці многім сёння па кішэні такія кватэры?

— Сапраўды, малаверагодна, што такое паняцце, як дзяржаўная кватэра, будзе існаваць і далей. Ужо сёлета, напрыклад, мы ў аб'яднанні адмовіліся ад будаўніцтва ўласнага (напрамую ад прыбытку) жылля і займаемся толькі кааператыўным. Прычым будуем толькі сорак кватэр. Але і тут праблема: хто ў стане заплаціць 100 тысяч рублёў у якасці першага 30-працэнтнага ўзносу за кааператыўную кватэру? Пакуль што прадпрыемства бярэ гэтыя выдаткі на сябе. Аднак ці надоўга нас хопіць — не ведаю. Справа ў тым, што фінансавае становішча аб'яднання вельмі складанае — мы на асобым рэжыме крэдытавання з боку банка. Наколькі ведаю, і многія іншыя прадпрыемствы неплацежаздольныя, а значыць, яны таксама не змогуць заказаць для сябе такое дарагое жыллё.

Дарэчы, мясцовыя ўлады сёлета жылля аб'яднанню заказалі нямала — вышэй нашай магутнасці. Але як гэтыя заказы будуць забяспечаны фінансава, адкуль возьмуцца патрэбныя ўжо не мільёны, а мільярды — ніхто не ведае. Упраўленне капбудаўніцтва аблвыканкома з намі не разлічылася нават за снежань мінулага і студзень сёлетняга года.

Пастаўкі матэрыялаў нашаму аб'яднанню практычна спынены, вытворчасць знізілася прыкладна на трэць у параўнанні з тым жа перыядам мінулага года. Вось яны, першыя вынікі рэформы.

— Аднак калі цана ўзрастае ў 100—200 разоў — гэта што? Сапраўдная лібералізацыя ці эканамічны бандытызм?

— Возьмем той жа бісер, цану на які прадпрыемства з Горлаўкі (Украіна) павялічыла ў 150 разоў. Такіх заводаў на ўвесь былы СССР толькі два ці тры, вось і дыктуюць манапалісты што хочуць. Пытаемся ў іх: «Чым эканамічна абгрунтавана такое ашаламляльнае павышэнне цаны на вашу прадукцыю?» Адказваюць, што, за мяжой, маўляў, за тону бісеру даюць тысячу долараў, перавядзіце іх у рублі і атрымаеце тое, што і ёсць. Вось як усё проста. Аднак, калі кіравацца такой логікай, дык за абед коштам, скажам, 50 рублёў, на Захадзе плацяць далёка не 60 цэнтаў, а значна больш. Ці не зніжаем мы штучна рэальную вартасць рубля ў адносінах да долара?

Падкрэслю галоўнае. Як раней, так асабліва і сёння, ва ўмовах лібералізацыі цэн, нельга адмаўляцца ад дзяржаўнай палітыкі ў адносінах да жыллёвага будаўніцтва. Аднак на практыцы дзяржава, якая абяцала забяспечыць рэгулюемы пераход да рынку, ад гэтага кантролю ўхілілася. Значна больш прэстыжна, відаць, дзяліць армію, флот...

Цяпер, хаця б на першым часе, проста неабходна ў рамках Садружнасці Незалежных Дзяржаў увесці абмежаванне рэнтабельнасці прадпрыемстваў. Аб гэтым зараз шмат гаворыцца, аднак апошнія сустрэчы кіраўнікоў краін — членаў Садружнасці, мяркуючы па ўсім, праблему не вырашылі. Манапалісты працягваюць дыктаваць сваю волю, і разам з тым усё больш нерэальнай становіцца для многіх надзея атрымаць кватэру.

Гутарку вёў Б. ПРАКОПЧЫК.

Падаткаабкладанне прадпрыемстваў служыць не толькі фарміраванню крыніцы сродкаў для нармальнага функцыяніравання грамадства. Праз гэты механізм дзяржава ажыццяўляе эканамічнае ўздзеянне на прадпрыемствы, накіроўвае іх развіццё ў патрэбным для ўсяго грамадства напрамку.

Увогуле, сістэма падаткаабкладання павінна адпавядаць наступным агульным патрабаванням: стварыць магчымасці і стымуляваць працэс накаплення на прадпрыемствах капіталу; быць гранічна простай, лёгкадаступнай для ўспрымання, а таксама цэльнай і нейтральнай для ўсіх плацельшчыкаў — незалежна ад сферы іх функцыяніравання і форм уласнасці. Зрэшты, што датычыць нейтральнасці, гэта сістэма разам з тым павінна стварыць у выпадку неабходнасці, праз пэўныя льготы, пераважныя ўмовы для развіцця тых напрамкаў гаспадарчай дзейнасці, у якіх у канкрэтны момант найбольш зацікаўлена грамадства. Нарматыўныя стаўкі падатковых плацяжоў і парадак вылічэння ўзносаў у бюджэт павінны быць доўгі час стабільнымі, устойлівымі. Ва ўмовах існавання Садружнасці Незалежных Дзяржаў, якія функцыяніруюць у рамках адзінай эканамічнай прасторы і адзінай валюты, пры свабодным перамяшчэнні тавараў, матэрыяльных і працоўных рэсурсаў, — механізмы падаткаабкладання на ўсіх гэтых дзяржавах павінны базіравацца на адзіных прынцыпах.

ПАДАТКІ З ПРАДПРЫЕМСТВАЎ: У НАС І Ў ІНШЫХ

Аднак аналіз пакета законаў аб падаткаабкладанні прадпрыемстваў, прынятых Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь у снежні 1991 года і ўведзеных у дзеянне з 1 студзеня гэтага года, паказвае, што яны не адпавядаюць пералічаным умовам. Спынімся на гэтым больш падрабязна.

Частка падаткаў і адлічэнняў адносіцца на сабекошт прадукцыі (паслуг), г. зн. уваходзіць у затраты на вытворчасць. Другая частка плаціцца ў бюджэт за кошт прыбытку.

Некаторыя з падаткаў дубліруюцца. Для налічэння розных падаткаў прымяняецца розная база. Гэта не выключае такога становішча, калі агульная сума падатковых плацяжоў можа нават перавышаць агульную суму балансавага прыбытку прадпрыемстваў. Нарматыўныя стаўкі падаткаў, а таксама методыка разліку базы падаткаабкладання нярэдка істотна адрозніваюцца ў розных рэспубліках. Гэта ставіць іх прамысловыя прадпрыемствы ў няроўныя ўмовы гаспадарання з адпаведнымі вынікамі.

Датычыць гэта перш за ўсё падатку на нерухомасць. У Расіі ён бярэцца па стаўках, якія вызначаюць рэспубліканскія і абласныя органы, але не больш як 0,5 працэнтаў кошту асноўных вытворчых і невытворчых фондаў. У Беларусі адзіная для ўсіх прадпрыемстваў цвёрдая стаўка падатку на нерухомасць да астаткавага кошту асноўных фондаў — 5 працэнтаў, г. зн. больш, чым у Расіі, у 10 разоў. У беларускім законе прадугледжаны таксама падатак на новае будаўніцтва аб'ектаў вытворчага прызначэння або іх расшырэнне. Такога ў Расіі няма. Гэты своеасаблівы падатак на інвестыцыі практычна азначае аўтаматычнае павелічэнне на 30 працэнтаў кошту будаўніцтва. А ўлічым таксама падатак на звышнарматыўнае незавершанае будаўніцтва...

Натуральна, што ўказаныя падаткі ставяць беларускія прадпрыемствы ўсіх форм уласнасці пад цяжкі прэс, робяць нявыгадным будаўніцтва на тэрыторыі рэспублікі новых прамысловых аб'ектаў.

Істотныя нестыкоўкі ёсць таксама ў прынятых парламентам Беларусі і Расіі законах аб падатку на дабаўлены кошт. Хоць і ў нас, і ў іх прадугледжваецца аднолькавая стаўка падаткаабкладання (28 працэнтаў), аднак у беларускім законе да дабаўленага кошту рэкамендуецца адносіць не толькі фонд заработнай платы (з усімі налічэннямі на яго), і прыбытак, але і сумы налічанай амартызацыі асноўных фондаў. Гэта азначае, што аб'ектам абкладання практычна становіцца не толькі дабаўлены, але і перанесены кошт. Такі падыход супярэчыць агульнапрынятым канонам эканамічнай тэорыі, ён тэарэтычна негрунтоўны. Аднак справа не толькі ў тэарэтычнай «чысціні» паняцця «дабаўлены кошт». Справа ў тым, што велічыня самога падатку істотна ўзрастае. У фондаёмістых жа галінах, дзе на амартызацыю прыпадае даволі вялікая ўдзельная вага, гэта «тэарэтычная пагрэшнасць» будзе каштаваць прадпрыемству вельмі дорага, забярэ ў яго салідную долю прыбытку.

Падатак на дабаўлены кошт не з'яўляецца вынаходствам нашай краіны: як падатковы плацеж, ён мае многія перавагі ў параўнанні з іншымі падаткамі. Паводле некаторых даных, ён выкарыстоўваецца больш чым у 40 краінах свету, у тым ліку ў 12 еўрапейскіх краінах — членах ЕЭС. Аднак тут стаўка такога падатку на ўсе віды тавараў устаноўлена на ўзроўні 18,6 працэнта. У Літоўскай Рэспубліцы аналагічны падатак (ён тут называецца «падатак агульнага акцызу») устаноўлены на першы квартал гэтага года ў памеры 15 працэнтаў.

Да ліку важнейшых падатковых плацяжоў прадпрыемстваў у бюджэт адносіцца таксама падатак на прыбытак. Для вызначэння сумы падаткаабкладаемага прыбытку з агульнай сумы балансавага прыбытку выключаецца той, які атрыманы ад дзейнасці, непасрэдна не звязанай з вытворчасцю і рэалізацыяй прадукцыі (ён абкладаецца асобна), а таксама выплачаны прадпрыемствам падатак на нерухомасць. Такім чынам, падатак на прыбытак з'яўляецца ў пэўным сэнсе «астаткавым», ён бярэцца з прыбытку, які застаўся пасля іншых відаў падатковых плацяжоў.

Вылічаны ўказаным вышэй спосабам «астаткавы» прыбытак прадпрыемстваў абкладаецца ў Беларусі па стаўцы 30 працэнтаў, у Расіі — па стаўцы 32. Ніжэйшыя ў Беларусі стаўкі ствараюць, аднак, толькі бачнасць гэткага льготнага абкладання, паколькі на папярэдніх этапах (у прыватнасці, пры выплаце падаткаў на нерухомасць, на звышнарматыўныя астаткі незавершанага будаўніцтва і інш.) з беларускіх прадпрыемстваў бярэцца ў бюджэт адносна большая доля балансавага прыбытку. Трэба таксама мець на ўвазе, што ў Беларусі прадугледжаны больш высокае падаткаабкладанне (па стаўцы 35 працэнтаў замест 30) прыбытку прадпрыемстваў, якія не прынялі да выканання дзяржаўны заказ, а таксама дадатковае падаткаабкладанне сродкаў на аплату працы, калі перарасход фонду аплаты перавышаюць тэмпы росту рэалізацыі прадукцыі. Апошні дадатковы падатак прадугледжана налічаць па стаўцы 45 працэнтаў з сумы перавышэння. Па прыкладу ж у Расіі парадку аналагічная сума перавышэння нарматыўнага фонду аплаты працы абкладаецца па стаўцы 32 працэнты.

У нявыгадным становішчы (з пункту гледжання падаткаабкладання прыбытку) знаходзіцца Рэспубліка Беларусь ў параўнанні з Эстонскай Рэспублікай. Тут для прадпрыемстваў устаноўлена ступенчатая шкала падаткаабкладання. Так, прыбытак да 500 тысяч рублёў абкладаецца па стаўцы 15 працэнтаў, ад 500 тысяч да мільёна — па стаўцы 23 і г. д. Сярэдняя стаўка тут істотна ніжэйшая, чым у Беларусі. А у Літве яна складае 29 працэнтаў.

Усё гэта дае падставу зрабіць наступны агульны вывад. Узаконеная ў Рэспубліцы Беларусь сістэма падаткаабкладання прадпрыемстваў і арганізацый зарыентавана на вяртанне ў бюджэт максімальнай долі новаствараемага кошту. Такая сістэма не садзейнічае развіццю прадпрымальніцкай дзейнасці, наадварот, яна будзе садзейнічаць уцечцы з рэспублікі ў іншыя незалежныя дзяржавы капіталаўкладанняў, матэрыяльных і працоўных рэсурсаў.

В. КЛЕЦКІ,
загадчык аддзела Інстытута эканомікі АН РБ, доктар эканамічных навук, прафесар.

ЧАЛАВЕК — ЧАЛАВЕКУ

Да пытання «ўсходніх рабочых»

У Нямеччыне, у зямлі Бадэн-Вюртэмберг, ёсць пасёлкі Біберах і Юберлінген. Ля гэтых мястэчак падчас апошняй вайны знаходзіліся ваенныя заводы. Каля Юберлінгена і пад самім пасёлкам для авіяцыйных заводаў «Цэпелін» і «Дарнье» былі выбраны рукамі вязняў і так званых усходніх рабочых (нашых людзей, гвалтоўна вывезеных на работы ў Германію) падземныя хады, галерэі, залы — цэлая сістэма штольняў. Парода высыпалася ў Бодэнскае возера.

Райнер Мальке, сябар рэгіянальнай рады таварыства «Германія — СССР» у Равенсбургу, прыслаў нашай даследчай групе спіс пахаваных на могілках ля Біберах «усходніх рабочых» і іх дзяцей. Памер спіса (625 чалавек) не дазваляе надрукаваць яго ў газеце. Таму мы просім тых, хто прасочвае лёс сваіх родзічаў па вышэйпазначанай геаграфіі, звяртацца па кантактнаму адрасу, які дадзены ў канцы артыкула. Да вашай увагі прапануем, аднак, наяўныя персаналіі тых людзей, якія з найбольшай верагоднасцю могуць быць ідэнтыфікаваны ў нашым рэгіёне (заўважым, што многія пахаваны як невядомыя).

Пры адборы наступнага спіса з трыццаці чалавек мы карысталіся такой методыкай.

На-першае, хоць немцы і адзначалі неаднаразова, што «тутэйшыя» неахвотна прызнаюць сваю беларускую ідэнтыфікацыю, але такія людзі ў спісах з Біберах усё ж ёсць.

Па-другое, некаторыя «тутэйшыя» маглі запісацца рускімі, палякамі ці, магчыма, нават украінцамі. Тут рабіўся выбар, калі не было выяўлена супярэчнасці з версіяй аб мясцовым паходжанні (выходзячы з наяўных даных).

І нарэшце, па-трэцяе, у спісах пахаваных на Біберах ёсць людзі, пра якіх, апроч прозвішча, нічога больш невядома, або запісана, што яны давалі супярэчлівыя (няправільныя») звесткі. Уносячы ў спіс такіх людзей, мы кіраваліся характэрнасцю іх прозвішча для беларускага рэгіёна.

Парадкавы нумар у спісе	Прозвішча, імя	Год і месца нараджэння	Дзень і месца смерці
3.	**Каргенка** Аляксей	1915, Шары	25.11.1941 Біберах
8.	**Гузанаў** Фама	1899 Старое Сяло	26.11.1941 Біберах
9.	**Шулярэнка** Аляксандр	19.09.1901 Сякерычы	26.11.1941 Біберах
74.	**Шынкарык** Мікіта	1904, Плюжнель, Укр.	26.10.1942 Рыдлінген
79.	**Пшонка** Іван	невядома	невядома
101.	**Стрэльчанкоў** Сцяпан	17.06.1918 Дуван (Дывін)	20.02.1945 Вайнгартэн
102.	**Стоцкі** Іван	29.09.1894 вёска Верпа	10.02.1945 Вайнгартэн
111.	**Глазкоў** Павел	1919 Рождествена	12.02.1945 Вайнгартэн
157.	**Слабадзян** Тадзік	невядома	невядома Вайнгартэн
311.	**Хужык** Стэфан	няправільныя	даныя
369.	**Стацко** Васіль (Стасько)	19.06.1925	13.05.1945 Маркдорф
352.	**Гусак** Васіль	1.01.1923	20.04.1944 Ройтэ
375.	**Кутовый** Васіль	31.12.1926	28.11.1944 Маркдорф
377.	**Стасюк** Мікалай	10.11.1912	невядома
372.	**Фавун** Піліп	няпр. звесткі	Канстанц
407.	**Сушук** Іван (Шушук)	4.11.1922 Біскусіч(ы)	21.03.1945 Гутмадынген
444.	**Барысук** Андрэй (Барысюк)	23.03.1921	11.08.1942 Гутмадынген
446.	**Рэпінецкі** Аляксандр	30.09.1913 Камянец	сак.-крас. 1945 Кірхэнхаўзен
114.	**Курыляк** Марыя	няпр. звесткі	Аўфлінген
107.	**Маціёнак** Вераніка	1925 Хоцькі	12.07.1943 Зынген
89.	**Ладоцка** Вольга	1919, Шэпелі (Украіна)	21.06.1944
74.	**Злома** Катарына	24.12.1877	6.03.1945 Ройтэ
58.	**Панасюк** Таццяна	28.01.1924	12.01.1945 Гросхольцлойтэ
50.	**Сакерніцка** Анастасія	невядома	невядома Вайнгартэн
41.	**Кульчык** Марыя	28.07.1911	8.06.1944 Равэнсбург
37.	**Сербіюк** Вольга	23.06.1922 Гіраўка (Укр.)	11.11.1943 Рыдлінген
38.	**Белавусава** Валянціна	4.05.1940 Барысаў	7.03.1944 Дэрмэнтынген
19.	**Збрoй** Марыя	9.01.1921	25.02.1948 Шусэнрыд
17.	**Стаціўка** Анна	2.05.1924	30.05.1946 Шусэнрыд
1.	**Нізгода** Марыя	18.10.1924 Ніжніца (Польшча)	16.04.1945 Гросшафхаўзен

Напрыканцы заўважым, што ўсе магілы ў Нямеччыне даглядаюцца. Паводле дасланых нам дакументаў, робіцца гэта за кошт грамадскіх (адпаведнай абшчыны) сродкаў.

Наш кантактны адрас: 224030, г. Брэст-30, а/с 45, «Біберах». Бяласін Яўген Аляксандравіч, раб. тэл. 6-47-22. **Камалаў Уладзімір Аляксандравіч.**

ЭКАНАМІЧНЫ АГЛЯД-ПРАГНОЗ

ЧЫМ ДАЛЕЙ, ТЫМ ГОРШ

Насуперак нашым спадзяванням, што вось нарэшце кіраўнікі СНД разбяруцца ва ўсім і ўсё пойдзе на лад, сітуацыя ў народнай гаспадарцы рэспублікі працягвае пагаршацца. Больш таго, здаецца, закончыўся адносна стабільны перыяд, калі мы толькі паціху спаўзалі ўніз і нават маглі ганарыцца тым, што ў нас намнога лепш, чым у суседзяў. Зрэшты, іначай быць і не магло: эканоміка рэспублікі амаль цалкам «завязана» на былы Саюз, цалкам залежыць ад прывазных рэсурсаў. Адным словам, любыя крызісныя з'явы ў суседзяў непазбежна павінны былі адбіцца і на нас.

Ніякіх падстаў для аптымізму не пакідаюць перш за ўсё вынікі работы народнай гаспадаркі рэспублікі за першы месяц сёлетняга года. Спад аб'ёму прамысловай прадукцыі ў параўнанні з леташнім студзенем, які, дарэчы, у гэтых адносінах быў далёка не лепшым месяцам, склаў 14,2 працэнта, вытворчасці тавараў народнага спажывання — 11,2.

Рэспубліка, напэўна, упершыню так адчувальна сутыкнулася з пагрозай энергетычнага голаду. У яе рэзка скараціліся пастаўкі нафты, а ў выніку энергетыка адчула востры недахват топачнага мазуту — гэтага асноўнага віду паліва для нашых ЦЭЦ, ад якога яшчэ не так даўно на нафтаперапрацоўчых заводах не ведалі, як пазбавіцца...

Ніколі, як памятаецца, не мелі мы такіх сумных паказчыкаў і па выпуску многіх асноўных відаў прадукцыі. Як і можна было чакаць, маючы на ўвазе сыравінную забяспечанасць, найбольшы спад церпяць хімічная і нафтахімічная прамысловасць. Вось толькі некаторыя лічбы: «Палімір» — зніжэнне на 38,7 працэнта, Гомельскі хімічны завод — 54,7, Бабруйскае шыннае аб'яднанне—50,9... Прынамсі, не намнога лепш і ў іншых галінах: вытворчасць электрарухавікоў знізілася на 64,4, кормаўборачных камбайнаў — на 47,8, грузавых аўтамабіляў— на 20,2, паперы — на 26,1 працэнта...

Ну, а якая сітуацыя з таварамі?

Найбольш за ўсё скарацілася вытворчасць масла, алею, цукру, маргарынавай прадукцыі, сыру (на 30 і больш — да 60 працэнтаў). І вось нечаканасць (хоць, зрэшты, не такая ўжо нечаканасць — у нашай газеце прагназіраваўся падобны вынік): больш як на 8 працэнтаў знізілася вытворчасць лікёрагарэлачных вырабаў. Вытворчасць, якая, па сутнасці, адзіная немалы час была на пад'ёме. З чым урэшце і можна павіншаваць нашых парламентарыяў, якім так хацелася выцягнуць з гэтай высокарэнтабельнай галіны як мага больш у бюджэт. Нагадаем пра 88 працэнтаў акцызнага падатку, якім абклалі яе.

У студзені рэзка скарацілася таксама вытворчасць многіх прамысловых тавараў, прычым, як правіла, вострадэфіцытных.

Адпаведнымі былі пастаўкі тавараў народнага спажывання ў гандаль. Увогуле ж, рознічны гандлёвы абарот знізіўся ў параўнанні са студзенем мінулага года ў супастаўных цэнах амаль напалавіну (!).

І яшчэ некалькі лічбаў, якія характарызуюць стан грашовага абарачэння, грашова-таварнай збалансаванасці. Паступленні грошай у касы банкаў склалі ў студзені 3,5 мільярда рублёў, а выдача іх — 4,1 мільярда. Зразумела, у абарачэнні былі задзейнічаны дадатковыя грашовыя сродкі (у прыватнасці каля 0,6 мільярда). Карацей, напампоўванне грошай ва ўсе каналы фінансавых зносін працягвалася. З усімі адсюль вынікамі.

Варта таксама адзначыць: грашовыя даходы насельніцтва павялічыліся ў параўнанні са студзенем мінулага года ў 3,1 раза, а расходы на тавары і паслугі — у 2,8.

Увогуле, можна зрабіць вывад, што здароўе рубля пакуль што не ідзе на папраўку. Нават нягледзячы на тое, што ў студзені ўжо на ўсю моц дзейнічалі вольныя цэны. І ў сувязі з гэтым, напэўна, не варта мець лішнія ілюзіі, выходзячы з некаторага павышэння ў апошні час курса рубля адносна долара. Усё тут залежыць ад параўнаўчага тавaрнага забеспячэння рубля і таго ж долара, а таксама ад цаны, якую даводзіцца за гэта забеспячэнне плаціць.

Якой можа быць эканамічная сітуацыя ў бліжэйшы час (дарэчы, у лютым яна не палепшылася)?

Відаць, на паляпшэнне спадзявацца пакуль што нельга. Асабліва калі ўлічваць, што Расія мяркуе адпусціць цану на нафту (як дарэчы, і на газ). Як бы не прыйшлося нам разлічвацца за гэтую нафту амаль усім сваім прадуктам? Калі мець на ўвазе адносна невысокую эфектыўнасць нашай вытворчасці, не зусім удалую яе структуру. Ва ўсякім выпадку, гэта закране абсалютна ўсе цэны. Праўда, спецыялісты даказваюць, што страты з-за дэфіцыту нафтапрадуктаў могуць быць намнога большымі, чым плата за іх, няхай нават і высокая.

Напэўна, не трэба строіць ілюзій і наконт таго, што наладзяцца ранейшыя гаспадарчыя сувязі паміж рэгіёнамі, а значыць, адновяцца ўсе пастаўкі і прамысловасць рэспублікі набудзе неабходны ўстойлівы рытм. Увогуле, у гэтых адносінах назіраецца вельмі супярэчлівая карціна. З аднаго боку, робяцца спробы навязаць гэтыя сувязі «зверху», цяпер ад імя СНД, з другога — прадпрыемствы, хоць і з вялікім скрыпам, ідуць да рынку, а значыць, самі вольныя выбіраць сабе пастаўшчыкоў, што, дарэчы, часта і робяць. Гэта супярэчнасць ужо сама па сабе ўплывае на агульную эканамічную нестабільнасць.

Нельга не звярнуць увагі і на такі момант: цяпер на многіх прадпрыемствах, у сувязі з разладжанасцю паставак і, адпаведна, адсутнасцю работы, людзей адпраўляюць у вымушаны водпуск, прычым з аплатай. Не думаецца, што гэта найлепшы выхад, хутчэй — чыста папулісцкая мера, вынікі якой адчуе кожны. Выплачаныя грошы абавязкова вернуцца бумерангам на спажывецкі рынак, а значыць — ударыць па ўсіх нас. Можна чакаць, што прадоўжыцца гонка «зарплата — цэны», ад якой церпім усе мы, а ў найгоршым становішчы аказваюцца так званыя бюджэтнікі. На жаль, багацейшымі ад гэтай гонкі мы не станем, а можам прыйсці ў рэшце рэшт да яшчэ аднаго дэфіцыту — тых жа грашовых знакаў. Калі ўжо не прыйшлі.

Між іншым, варта тут яшчэ раз нагадаць такі факт: на сярэдзіну студзеня каля палавіны прадпрыемстваў рэспублікі не заключылі дагавораў на пастаўку ўжо сваёй прадукцыі спажыўцам. І гэта ў наш дэфіцытны час! Ці тое, што трэба, выпускаем?

Сённяшні стан эканомікі характарызуецца ў першую чаргу тым, што адміністрацыйна-таталітарная сістэма, якая хоць і не хапала зорак з неба, але падтрымлівала адносны парадак, — адмерла, рыначныя ж адносіны, якія лепш за ўсё «разабраліся» б і з пастаўшчыкамі, і з нашай няўдалай структурай вытворчасці, — не ўсталяваліся. Ды і ці ўсталёўваем мы іх па-сапраўднаму?

Аднак пачакаем, што скажа сакавіцкая сесія парламента, на якую вынесены шэраг рыначных законаў. Але ўжо цяпер адно зразумела: чым далей зацягваем з рашучым рэфарміраваннем адносін уласнасці, тым горш.

Іван БАРАНОЎСКІ,
аглядальнік «Звязды».

На мінскім «Гарызонце», як і паўсюдна цяпер, ва ўсіх на языку слова «бартэр». Тут таксама ходзяць часам і ў дадатковы «водпуск». Карацей кажучы, не мінулі і гэты калектыў многія выдаткі цяперашняга вытворчага жыцця. І тым не менш ён працуе даволі стабільна. І цягі да новага не страціў. Хто не любаваўся новымі мадэлямі «Гарызонтаў» (дарэчы, усіх мадыфікацый тэлевізараў тут—каля 50)? Скажуць: прадукцыя дэфіцытная, адсюль і тая ж адносная стабільнасць... А хто перашкаджае іншым выпускаць прадукцыю менавіта дэфіцытную, г. зн. крайне неабходную людзям!

НА ЗДЫМКУ: апошняя праверка перад адпраўкай спажыўцу.

Фота Ю. БОНДАРАВА.

ВАША ПІСЬМО АТРЫМАЛІ

«Прабачце за маю пісаніну...»

Пісьмы ў рэдакцыю прыходзяць самыя розныя. Але гэтае, што паступіла са Столінскага раёна, было з разраду неардынарных.

Прызнацца, прачытаў гэты допіс і адно падумаў: «Во даюць!» — як любіць гаварыць Юрый Нікулін. Што, мясцовае начальства ніякі вецер перамен яшчэ не закрануў, калі яно вытварае такое?

А, як указвалася ў пісьме, «абрыдла рабочым бачыць свайго кіраўніка пастаянна п'яным». Далей — болей. Сцвярджалася, што іх начальнік наладжвае такія частыя пагулянкі за кошт таго, што незаслужана аказвае некаторым майстрам і механізатарам матэрыяльную дапамогу, а грошы забірае сабе, не грэбуе хабарам, займаецца рознымі махінацыямі.

Пералічваліся і многія іншыя «злачынныя» дзеянні кіраўніка. Напрыклад, прыводзіўся такі абуральны факт. Адзін з механізатараў самавольна ўзяў трактар, але на моцным падпітку быў затрыманы міліцыяй. Ды толькі, як кажуць, рыбак рыбака здалёк бачыць. Так і тут. За салідны хабар кіраўнік выручыў зладзея і парушальніка. Напісаў на яго такую характарыстыку, што таго не тое што штрафаваць, а да звання Героя Сацпрацы можна прадстаўляць. Больш таго, заахвоціў прэміяй і накіраваў вучыцца на шафёра.

«Нам цяжка пералічыць усе факты, і не ўсе яны нам вядомыя»,— так заканчвалася скарга, пад якой стаяў подпіс: «Рабочыя Разановіч, Тарасевіч».

Зразумела, такі бескампрамісны ліст з «асабістымі» размашыстымі факсіміле рэдакцыя ні ў якім разе не магла пакінуць без увагі. Але адразу, без праверкі, на што, відаць, хутчэй за ўсё спадзяваліся аўтары, мы не «цісканулі» яго ў газеце, а накіравалі ў адпаведную інстанцыю.

Для праверкі ўсіх гэтых фактаў у праектна-рамонтна-будаўнічым аб'яднанні (ПРБА) «Брэстаблдарбуда» была створана камісія з выездам на месца — у Столінскае ДРБУ-141.

Што ж яна выявіла? У адказе, падпісаным членамі камісіі і дасланым у рэдакцыю, гаворыцца, што аўтары пісьма — падстаўныя асобы.

Магчыма, хто-небудзь з чытачоў падумае: маўляў, гэта дробязь, галоўнае ж — факты, а яны — рэч упартая. Але ж менавіта факты таксама не адпавядаюць рэчаіснасці, а пастаўлены з ног на галаву.

А як жа з «ліпавай» характарыстыкай на п'янага механізатара? Няўжо і гэта выдумка чыстай вады? Не, такі выпадак сапраўды быў, і яго спрабавалі ўтаіць. Але не начальнік ДРБУ-141 М. Лазіцкі, як указвалася ў пісьме. Задумалі і ўчынілі гэты падлог. Ж. Дубляніна, якая часова замяняла галоўнага бухгалтара, сакратар-машыністка А. Гляд і сам віноўнік — трактарыст В. Шпак.

Менавіта яны сфабрыкавалі хвалебную вытворчую характарыстыку, падрабілі неабходныя подпісы, паставілі штамп, пячатку і зарэгістравалі. За такія штукарствы ўсе яны былі строга пакараны, аб чым сведчыць загад таго ж начальніка ДРБУ-141 М. Лазіцкага. Варта адзначыць, што вынікі праверкі не разглядаліся ў «вузкім коле», а былі абмеркаваны на агульным сходзе працоўнага калектыву. На ім дарожнікі не толькі адмялі хлусню і паклёп ад кіраўніка, але выказалі яму свой давер, аб чым прасілі паведаміць рэдакцыі «Звязды» і Міндарбуду РБ.

Само сабой узнікае пытанне: навошта ж тады гэтую непрыглядную гісторыю выносіць на старонкі газеты? Скажам шчыра: мы ніколі так і не зрабілі б, калі б гэта быў адзінкавы выпадак. На жаль, у рэдакцыйнай пошце нямала такіх непрывабных допісаў. Іх аўтары ў карыслівых мэтах (інакш не назавеш) не шкадуюць фарбаў, не выбіраюць слоў і выразаў, каб толькі ачарніць змяшаць з граззю невінаватых людзей, якія ім нешта не тое сказалі ці не так на іх зірнулі.

Летась працяглы час рэдакцыю, што называецца, «браў за горла» адзін пенсіянер з Мінска. Прынёс ён даволі грувасткі «опус» і амаль катэгарычна заявіў:

— Абавязкова трэба надрукаваць. Няхай усе ведаюць, што мой браток — здраднік.

Уважліва азнаёміўся з рукапісам, паглядзеў наведвальніку прама ў вочы і спытаў:

— Скажыце, вы хоць усведамляеце тое, што гаворыце?

— А як жа! Загнаў бацькоўскі дом, прадаў радзіму і хто ён, як не здраднік?

Мне стала страшна, і ў той жа час шкада гэтага пасівелага старога.

Так, ёсць і, на жаль, нямала заядлых аматараў «прапясочыць-прапячатаць добранька ў газеце». Каго? А ўсё роўна — хоць роднага бацьку.

Свой агляд мне хочацца закончыць адной парадай. Перш чым брацца за пяро, добра падумайце: а ці варта аб гэтым пісаць у рэдакцыю? Дарэчы, некаторыя аўтары і самі робяць прыпіску: «Прабачце мне за маю пісаніну».

Іван БРАЛКА,
загадчык аддзела пісьмаў «Звязды».

ФЕЛЬЕТОН

АНАМАЛЬНЫ БУРАЛОМ

Старшыня калгаса «Спартак» А. Сяньkоўскі сядзеў у кабінетнай цішы і моўчкі лаяў бюракратызм разам з яго носьбітамі. Кроку самастойна не ступіш. Трэба, скажам, ссячы якіх пару гектараў калгаснага лесу — дык збірай тое праўленне ці нават склікай сход. Потым пакланіся старшыні райвыканкома, дырэктару лясгаса, каб атрымаць адпаведны, «паўнамоцны» білет. Во кручкатворы! Ніякай прасторы для ўласнай ініцыятывы і прадпрымальнасці. А яшчэ кажуць, што лес — наша багацце. Балбатуны. Вунь, Малатынскі лес ля чыгункі. Якая карысць ад яго гаспадарцы? Ніводнага бервяна не прывязеш. Як жа, прыдумалі — санітарна-ахоўная зона. А калі пабудаваць што ці які выгадны бартэр правярнуць — дзе той драўніны возьмеш? Вось і атрымліваецца, як у той вядомай байцы: вочкі глядзяць, ды трасцы з'ядзяць...

З глыбокага задумення важака «спартакаўцаў» вывеў калгасны ляснік В. Касаеў.

— Заходзь, дарадчыкам будзеш, — падбадзёрыў наведвальніка гаспадар. — Адна галава добра, а дзве — сам разумееш... Я, ведаеш, што надумаў? Адхапіць новыя плошчы пад збожжавыя. Гэта ж ганьба сусветная: з-за мяжы ўвесь час збожжа возім! Да таго ж, драўніна для будаўніцтва будзе. Словам, пачнём з лесу каля вёскі Малатынь...

— Як загадаеце, так і будзе, — пакорліва схіліў галаву ляснік. — Толькі мо лепей рабіць гэта не там — Лясны кодэкс забараняе. Дарэчы, а ёсць на высечку білет?

— Ды будзе табе паперка, толькі пачні, — адмахнуўся Сянькоўскі. — І сячы не выбарачна — усё запар. Інакш які сэнс.

І пачалося! Зазвінелі пілы, зарукалі сякеры, паляцелі веерам трэскі. Неўзабаве хвойныя прыгажуні на плошчы амаль паўтара гектара як карова языком злізала.

— Усё зроблена як мае быць, — рапартаваў паслухмяны ляснік. — Толькі прапаную аперацыю засакрэціць.

— А гэта яшчэ навошта? — незадаволена варухнуў брывом Аляксандр Міхайлавіч. — Нам баяцца няма чаго. Ці ж ты, даражэнькі, забыўся: лес пайшоў пад сякеру пасля таго, як усхадзіўся і нарабіў бяды буралом?..

— Так яно і ёсць! — ухапіўся ляснік, нібы той тапелец за саломінку. — А я неяк аб гэтым не падумаў.

— Не ты адзін, — вёў далей сваю стратэгічную лінію старшыня. — Высокае начальства таксама нуль увагі на стыхійнае бедства. А той буралом уляцеў нам у капейчыну, ці не так? Хутчэй складай акт. Гэта ж табе не жартачкі — штармавы вецер: дрэвы, нібы запалкі, трушчыў. Працэнтаў да сарака на ўсёй плошчы спляжыў, ніцма палажыў...

Чутка пра самавольную высечку ў Малатынскім лесе ўсё ж даляцела да чуйных лясгасаўскіх вушэй.

— Ах, свавольнікі! Ах, варвары! — абурыўся ляснічы Ф. Астапсвіч.—Ды таму ж лесу амаль паўстагоддзя. Ну, пачакайце, самаўпраўцы!

На лесасеку тэрмінова выехаў правяраючы, якога цішынёй сустрэла занесенае снегам піла-сякерная пабоішча.

Дзеянні калгаснага кіраўніка былі прызнаны наўмыснымі з цэлым букетам парушэнняў: статуса калгаса, Ляснога кодэкса рэспублікі, а таксама правіл вядзення лясной гаспадаркі. У паветры, што называецца, запахла крыміналам. І тут Аляксандр Міхайлавіч успомніў аб праўленцах.

— Праваранілі! — спахапіўся ён. — Не ўлічылі. А дзе ж запіс аб прынятым рашэнні наконт лёсу Малатынскага лесу?

Калі «прамашка» была выпраўлена, старшыня прыняў баксёрскую стойку.

— Дудкі, — адвёў ён прад'яўленыя яму абвінавачанні ў самавольнай высечцы. — Зазірніце ў пратаколы — і там убачыце, як мы вырашылі.

Пагарталі тыя пратаколы і на 114-й старонцы сапраўды знайшлі такі запіс, толькі падроблены заднім днём. Аднак рыцар пілы і сякеры не пачырванеў і не паў духам. Навак і той абсалютна бясспрэчны факт, што лесарубны білет атрыманы пасля лясной сечы, не пахіснуў яго спартанскай упартасці.

— А мы яшчэ раней атрымалі вусны дазвол, — спаслаўся ён на райвыканком. — А што датычыць розных фармальнасцей, дык у нас жа бюракратызм сядзіць за кожным вуглом.

І паклаў пад пянёк лясгасаўскі іск аб спагнанні 105.960 рублёў за прычыненую шкоду, аб чым, прынамсі, з адкрытым забралам ставіць у вядомасць дырэктара лясгаса В. Палкіна:

«З улікам таго, што ссечаныя дрэвы ўваходзілі ў састаў буралому, што пацверджана актам, і вамі наяўны акт быў прыняты да ўвагі, што вынікае з рэзалюцыі на паведамленні старшыні Аршанскага райвыканкома М. М. Веслаухава, лічым, што калгас дзейнічаў у межах прадастаўленых яму паўнамоцтваў.

Старшыня калгаса А. Сянькоўскі».

Вось і вазьмі яго цяпер за рубель дваццаць! Нават з улікам таго, што ссечанай драўніны, паводле дакументаў калгаса, было ў два разы... меней, чым паказаў кантрольны абмер...

Што датычыцца буралому, на які спасылаўся Аляксандр Міхайлавіч, то і тут адбыўся поўны канфуз. Аршанская метэастанцыя падвяла. Выдала даведку, згодна з якой буралом той мог хіба што прысніцца, бо ў тутэйшым рэгіёне ніякіх анамалій не назіралася.

Вячаслаў ГІЛЕВІЧ.
Аршанскі раён.

ВАЯЖ АЛЬБО РАБОТА?

МАГІЛЁЎ (А. Санчук). Чарговая прэс-канферэнцыя ў гарвыканкоме была прысвечана вынікам паездкі мясцовай дэлегацыі ў Патсдам.

З Магілёва ў Германію ездзілі 36 чалавек, у тым ліку шмат народных дэпутатаў і работнікаў гарвыканкома. Гэта выклікала ў людзей неадназначную рэакцыю: маўляў, хто бліжэй да ўлады, той і катаецца па замежжу за кошт падаткаплацельшчыкаў. Такую «думку» падкінулі і некаторыя мясцовыя сродкі масавай інфармацыі.

Удзельнікі прэс-канферэнцыі пераканаўча паказалі, што замежны візіт прыносіць усім магіляўчанам не страты, а прыбыткі ў прамым і пераносным сэнсе. Дастаткова сказаць, што толькі падараванага немцамі медыцынскага абсталявання дэлегацыя прывезла дадому на суму значна большую, чым было патрачана сродкаў на дарогу. Але гэта выглядае дробяззю ў параўнанні з важнасцю дагавораў аб дзелавым супрацоўніцтве, якое заключылі паміж сабой магістрат Патсдама і Магілёўскі гарвыканком. Нямецкія бізнесмены з прадстаўнікамі дзяржаўнага і прыватнага сектараў нашай эканомікі, работнікі сістэмы аховы здароўя і культуры.

Словам, кіраўніцтва Магілёва энергічна шукае спосаб далучэння свайго горада да еўрапейскай цывілізацыі. І такія паездкі — гэта не турыстычныя ваяжы за кошт казны, а работа. Дарэчы, упершыню ў састаў такой дэлегацыі былі ўключаны журналісты мясцовых сродкаў інфармацыі розных напрамкаў. Значыць, нічога ў сваіх намаганнях па ўсталяванню замежных сувязей гарадскія ўлады не ўтойваюць.

ДОЛАР НЕ ТОЛЬКІ ЎПАЎ, АЛЕ ДЗЕ-НІДЗЕ І АФАЛЬШЫВЕЎ

Стодоларавая фальшывая банкнота выяўлена ў Мінску.

У цэнтральным універмагу сталіцы, у аддзеле тавараў, якія рэалізуюцца за СКВ, ёю спрабаваў расплаціцца жыхар Мінска Ш. Паводле слоў затрыманага, ён набыў яе ў ліпені мінулага года на рынку ў Беластоку.

Фальшывая купюра адпраўлена на даследаванне.

МУДРЭЙ НЕ ПРЫДУМАЕШ...

Саламонава рашэнне, мяркуючы па ўсім, прынята ў Асіповіцкай сярэдняй школе № 1.

У адносінах да непаспяваючых вучняў, дакладней, да іх бацькоў. Кругленькую суму (праўда, яна пакуль не названа) прыйдзецца ім унесці ў школьную касу, калі іх дзіця застаецца на другі год у тым жа класе. «Заробленыя» такім чынам грошы пойдуць на выплату стыпендый выдатнікам, на набыццё школьнага абсталявання і падручнікаў.

Не сказаць, каб такое рашэнне надта абрадавала асіпаўчан. Ці не атрымаецца так, задаюць сабе пытанне многія, што настаўнікі цяпер пачнуць ставіць двойкі ні за што, ні пра што. А можа, грошы лепш зарабляць усё ж інакш?

ЛАЗНЯ ДЛЯ КАЎБАСЫ

БРЭСТ (Ю. Фёдарава). Амаль свяшчэнны рытуал у прадуктовых магазінах горада: тут рэгулярна мыюць... каўбасы. Зразумела, тыя, што даражэйшыя. З-за высокай цаны яны аказаліся не па кішэні пакупніку. Але ж зусім не з-за высокай якасці да каўбас праяўляюць цікавасць мікраскапічныя прасцейшыя, якія ў народзе называюць проста—плесень.

І вось, каб захаваць таварны выгляд прадукту, яго рэгулярна мыюць. Такі працаёмкі працэс павінен яшчэ больш павысіць яго кошт. Аднак прадаўцы гэта робяць пакуль на грамадскіх пачатках.

КРАДЗЕЖ ПА НЕАБХОДНАСЦІ?

Зноў паведамленне, якое выклікае засмучэнне... У магазіне № 17 Цэнтральнага РХГ Мінска, што на бульвары Шаўчэнкі, 9, прадаўцы затрымалі 77-гадовую пенсіянерку, пры якой знойдзены неаплачаныя прадукты харчавання на суму 99 рублёў. «Закон суровы, але ён закон!» — гаварылі старажытныя рымляне. І, вядома ж, красці нельга, недапушчальна, пакаральна! Але ці можна пражыць у наш час пенсіянеру нават з самымі сціплымі патрэбамі на мізэрную пенсію?

КРЫМІНАЛЬНАЯ ХРОНІКА

ЗАМЕСТ КАНЯ—КУЛЮ

ТАЛАЧЫНСКІ РАЁН (**Т. Махтадуй**). Стаў ракавым для трактарыста ПМК-40 Пятра Віхрова выстрал Жураўлёва, вартаўніка калгаса імя Леніна.

У канцы рабочага дня на свінагадоўчую ферму гаспадаркі завітаў незнаёмы малады чалавек і запатрабаваў каня. Жывёлаводы папрасілі яго пакінуць тэрыторыю фермы. У адказ— лаянка. Хуліган пачаў кідаць у іх усё, што трапіла пад руку. Усе разбегліся, калі ўбачылі, што ў руках у хлопца кавалак гідраўлічнага шланга.

Нарэшце, незнаёмец сядзеў ужо на кані. Але дарогу яму заступіў калгасны вартаўнік з ружжом. Над галавой вартаўніка прасвістаў металічны прут. Жураўлёў у адказ выстраліў.

На месца здарэння выехалі работнікі міліцыі і «хуткая дапамога». Маладога чалавека выратаваць не ўдалося. Вядзецца следства.

ВОСЬ ДЫК ГОСЦЯ!

Раніцай прама са сваёй кватэры з пранікаючым нажавым раненнем у жывот дастаўлены ў бальніцу 43-гадовы мінчанін М. Як высветлілася, раненне нанесла яму ў сварцы знаёмая, 25-гадовая студэнтка Кіеўскага інстытута культуры, якая прыехала са сталіцы Украіны ў Мінск пагасціць. Як гаворыцца, барані нас, Божа, ад такіх гасцей! Вядзецца расследаванне.

«Калёсы», якія вязуць на той свет

КОБРЫН. У сярэдняй школе № 4 горада трое падлеткаў прама з урокаў былі дастаўлены з прыкметамі вострага атручэння ў бальніцу. Сямікласнікі «пераелі» магутнага транквілізатара, перадазіроўка якога можа прывесці да лятальнага выніку. На шчасце, дзяцей удалося выратаваць, цяпер іх жыццю нічога не пагражае. Самі яны гавораць, быццам, думалі, што гэта вітаміны...

БелаПАН.

Сумесна. І сумясціць

22 лютага ў Барысаве адбылася другая агульнагарадская канферэнцыя дэмакратычных сіл.

42 дэлегаты на ёй прадстаўлялі мясцовыя арганізацыі Беларускага народнага фронту, Аб'яднанай дэмакратычнай партыі Беларусі, Беларускай сацыял-дэмакратычнай Грамады, Беларускай Сялянскай партыі і Канфедэрацыі працы Беларусі.

Прынята рашэнне аб сумесным удзеле ў падрыхтоўцы рэферэндуму на мясцовым узроўні. Прыняты зварот да Вярхоўнага Савета рэспублікі з прапановай сумясціць рэферэндум па азначаных пытаннях і выбары прэзідэнта Беларусі.

БелаПАН.

ПАСЛЯ ПРЭМ'ЕРЫ

А можа, удавіцца?..

або Якое філасофскае яйка знесла «Курыца»

У Беларускім акадэмічным тэатры імя Янкі Купалы адбылася прэм'ера спектакля па п'есе Мікалая Каляды «Курыца (Дашчатаўскі драматычны тэатр)». Камедыя-фарс вызначыла і характар першых уражанняў: паспрабуем выкласці іх, як вучылі класікі, у адпаведнасці з законамі, прапанаванымі тэатрам.

...А ложак на сцэне добры. Гэткі вялікі, шырокі. Можна нават сказаць — грунтоўны. Яшчэ б, гэта з-за яго ўсё і пачалося! Маладая актрыска Нона гадоў марна не траціць: пікантна бавіць час з адміністратарам Дашчатаўскага драмтэатра Васілём, пра што даведваецца ягоная жонка Ала. Яна пайшла высвятляць адносіны з нахабнай маладухай і—які жах!— сама таго не жадаючы і не чакаючы, «застукала» ў Ноніным ложку... галоўнага рэжысёра і мужа сваёй сяброўкі Фёдара. (Па мерках сучаснага мастацтва, сексу і аголенасці магло быць і больш).

Цяпер вы прыкладна ўяўляеце далейшы ход падзей. Штошто?.. Старая песенька, кажаце, гэта ўжо сто разоў было? Выбачайце, «ничто не ново под луной». Змест — ён, канешне, традыцыйны, чыста фарсавы, але ж форма яго ўвасаблення абноўленая, адпавядае часу. Справа адбываецца ў інтэрнаце (у «абшчазе», як гавораць акцёры), дзе ўсё на слыху і навідавоку. І вось, калі ласка: суседзі, з захапленнем назіраючы «садом і гамору», перакананыя, што артысты рэпеціруюць новую п'есу, а не высвятляюць адносіны на самай справе.

Філасофскі падтэкст: рэальнае ў нас заўсёды побач з ірэальным, сапраўднае — з уяўным. Драма тэатра і драма жыцця пераплятаюцца так цесна — не разбярэш, што дзе... З-за жыццёвай безвыходнасці, тупіковасці маладая жанчына дурыць галовы «старым пням», а тыя (з той жа нагоды) унушаюць сабе, быццам гэта і ёсць тое сапраўднае каханне, дзеля якога і трэба жыць: «Я сам падманвацца рады!»

Філасофскі падтэкст, адважуся сцвярджаць, надзвычай моцны. Ажно галава можа разбалецца ад пошуку паралеляў, намаганняў расшыфраваць алегорыі, спроб нагнятаць асацыяцыі. Тут наракайма на сябе. Бо так недарэчна выхаваны: баімся паказацца неінтэлектуальнымі ці нават смешнымі, як раптам нечага не заўважым ці не расшыфруем. «Калі ў першым акце на сцяне вісіць ружжо, то ў апошнім яно павінна выстраліць»... Ружжа на сцэне няма, але ёсць люстэрка — круглае, крыху надтрэснутае. Сімвал таксама! Мяркую, самі разумееце, які?

Але прадоўжым уражанні. Мы прыпыніліся на тым, што спектакль адпавядае часу. Час — не толькі ў абстаноўцы, не толькі ў актуальнасці рытарычнага пытання, якое кідаюць жонкі сваім мужам: «З кім вы, дзеячы мастацтва?!», але і ў лексіцы п'есы — таксама. «Курыца» — бадай, самае мяккае, што чуецца ў адрас Ноны. А божухна, як размаўляюць дзеючыя асобы! Ну зусім як у жыцці! Та-ак, любяць яны моцнае слоўца, і яно даходзіць ледзь не да арго. Ну вось хаця б гэтыя перлы: ... Ой, прабачце, упарты ўнутраны цэнзар катэгарычна забараняе пераносіць на паперу чутае ў тэатры. На жаль, усё ж не можам мы, журналісты, «разняволіцца» да артыстычнага ўзроўню — наіўныя, баімся, папера пачырванее...

Дарэчы, будучы па натуры занудай, спрабавала знайсці арыгінал п'есы, каб ацаніць якасць перакладу У. Някляева (ну, хаця б паглядзець, як выглядае словазлучэнне «доўбаны тэатр» у аўтара, Мікалая Каляды). Каюся: арыгінала п'есы не знайшла.

Можна пазайздросціць рэжысёрскай смеласці Мікалая Пінігіна, які ўзяўся ставіць на акадэмічнай сцэне п'есу, створаную хіба што для тэатральнага капусніка ці, у лепшым выпадку, для народнага тэатра. Навошта, чаму? Бо публіка стамілася ад жыцця, ёй хочацца проста пасмяяцца, забыўшыся на ўсё? Гэта ў многім удалося: глядач часам забываў, што ён у акадэмічным тэатры, а не ў Дашчатаўскім правінцыяльным. О, метамарфозы! О, моц тэатральнага мастацтва! Дзіва што многія, ідучы ў гардэроб, выдыхалі: «Як нечакана для купалаўцаў!».

Але не, я памыляюся, уся справа, напэўна, у «спартыўным інтарэсе»: маўляў, усё пад сілу акадэмічнаму тэатру, з усяго ён можа зрабіць «цукерачку». А што? Заінтрыгаваць гледача гратэскам, парадыйнымі намёкамі, аздобіць п'еску іроніяй, ды яшчэ добрай музычнай афарбоўкай (кампазітар У. Кур'ян), ды яшчэ самаадданай ігрой акцёраў Т. Нікалаевай, Н. Качатковай, Я. Кульбачнай, В. Філатава, У. Кін-Камінскага... І, бач ты, як элегантна атрымалася. Тым больш, падтэкст...

Навошта, навошта... Відаць, прадчуваючы нямое пытанне з глядзельнай залы, акцёры самі растлумачылі галоўную думку ў канцы спектакля: а ці не павесіцца?

— Не, трэба жыць! Мы яшчэ ўбачым неба ў алмазах! — гучыць аптымістычнае.

Ды раптам:

— Ні храна мы не ўбачым...

Канцоўка спадабалася, мабыць усім—асабліва калі хтосьці з акцёраў у роспачы кінуў:

— Хопіць «лажацца», пайшлі па дамах!

Кожны, дзякуючы прэм'еры, зразумеў, нягледзячы ні на што, жыць усё ж трэба!

НЕАБХОДНЫ ПАСТСКРЫПТУМ. Ёсць анекдот: газета надрукавала іранічныя нататкі пра новы спектакль—і адразу ж заінтрыгаваны народ валам паваліў у тэатр... Так што, зыходзячы з дыялектычнага закона адзінства процілегласцей, прашу разглядаць гэтыя нататкі як бясплатную рэкламу новага спектакля купалаўцаў. Чаго не зробіш у імя мастацтва... Жыве «Курыца»!

Таццяна ПАДАЛЯК.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ ●

РАДЫЁ «СВАБОДА»

▲ Пекін аб'явіў аб адкліканні свайго пасольства з Латвіі ў сувязі з тым, што яе ўлады дазволілі адкрыць Тайваню генеральнае консульства ў Рызе. Супрацоўнік МЗС Кітая сказаў, што Пекін зрабіў шэраг заяў з гэтай нагоды, але яны засталіся без адказу.

▲ Былы пасол ЗША ў СССР Мэтлак у г. Маямі зрабіў заяву, якую надрукавалі многія амерыканскія газеты. Паводле яго слоў, у СНД ёсць рэальная пагроза ўсталявання правай дыктатуры, блізкай да фашысцкай. Мэтлак адзначыў, што гэта магчыма пры ўмове, што рэформы пацерпяць крах. І тады рэакцыйныя сілы возьмуць рэванш.

▲ Прэса ЗША друкуе копіі сакрэтных ваенных дакументаў, якія раскрываюць планы магчымых буйных канфрантацый Амерыкі з іншымі краінамі. Два з сямі сцэнарыяў ваенных сутычак Пентагон адводзіць Расіі. Напрыклад, калі Расія нападзе на Літву, і калі ў Расіі ўладу захопяць камуністы ці фашысты. Многія назіральнікі лічаць, што гэтыя дакументы былі складзены з адной мэтай: захаваць высокі ваенны бюджэт на ўзроўні часоў «халоднай» вайны.

«БІ-БІ-СІ»

▲ Германская паліцыя зрабіла вобыскі на ўсходзе краіны ў памяшканнях партыі дэмакратычнага сацыялізму — былой кампартыі ГДР. Вобыскі былі зроблены ў сувязі з падазрэннямі, што партыя хавае маёмасць ад парламенцкай камісіі. Паліцыі таксама прадпісваецца канфіскоўваць партыйныя дакументы і картатэкі. Партыя выступіла з рэзкім пратэстам супраць гэтых акцый.

▲ МАГАТЭ трапіла ў складанае фінансавае становішча якраз тады, калі ёй у бліжэйшы час значна прыбавіцца работы. Ужо ў гэтым дзесяцігоддзі з'явіцца некалькі ядзерных дзяржаў. У выніку работы будзе больш, а грошай становіцца ўсё менш. Гадавы бюджэт арганізацыі складае 200 млн. долараў. СССР быў адным з буйнейшых спонсараў МАГАТЭ, але зараз ён не ў сілах фінансаваць арганізацыю.

▲ На азербайджана-армянскім фронце складаецца парытэт сіл. Гэта дазваляе спадзявацца на тое, што абодва бакі нарэшце сядуць за стол перагавораў.

▲ Польшча хоча, каб савецкія войскі як мага хутчэй былі выведзены з краіны, раней, чым з Германіі. Але гэты працэс стрымлівала адсутнасць дамоўленасці аб матэрыяльнай кампенсацыі Польшчы, у прыватнасці за экалагічны ўрон. Зараз у краіне размяшчаецца больш за 40 тысяч вайскоўцаў. Днямі заключана пагадненне аб вывадзе войск. Аднак невядома, хто будзе рабіць выплату кампенсацыі.

«НЯМЕЦКАЯ ХВАЛЯ»

▲ Міністр жыллёвага будаўніцтва Ізраіля Шарон заявіў, што ўзвядзенне жылля для перасяленцаў з СССР на захопленых арабскіх тэрыторыях будзе працягвацца. Неўзабаве мяркуецца пабудаваць каля тысячы новых кватэр.

Міністр замежных спраў Германіі Геншэр указаў на неабходнасць захавання існуючых граніц у Югаславіі. Размяшчэнне там войск ААН не павінна ўплываць на граніцы.

▲ Дзяржаўная прэса Кітая ў чарговы раз запатрабавала паскарэння рэформ, знаходзячы карысць у капіталістычных метадах гаспадарання. У сувязі з гэтым назіральнікі адзначаюць, што новы курс Дэн Сяо Піна знайшоў падтрымку ў кіраўніцтва краіны.

▲ Нямецкі друк працягвае каменціраваць падзеі ў Маскве ў мінулую нядзелю. Адзначаецца, што альянс камуністаў і нацыяналістаў, а таксама новая ўспышка антысемітызму выклікае трывогу. Той факт, што справа дайшла да вулічных сутычак, сведчыць пра абвастрэнне сітуацыі ў Маскве.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ ●

ВОСЕМ ВЫРАТАВАНЫХ ЛІХТАРОЎ

«Арыгінальнае» прымяненне абрэзу, выробленаму з «трохлінейкі», знайшоў Н., жыхар горада Касцюковічы.

Нарад міліцыі, пачуўшы стральбу на адной з вуліц горада, рыхтаваўся да самага горшага — да сутычкі з узброенай бандай. Але ўсё аказалася куды прасцей. Н., прыняўшы вялікую дозу спіртнога, адкрыў «вясёлую» страляніну з абрэза па ліхтарах. [illegible]

«Агенцтва РІД».

НА ПРЫЦЭЛЕ Ў ЗЛАДЗЕЯЎ

ГОМЕЛЬСКАЯ ВОБЛАСЦЬ. Мяркуючы па ўсім, некаторыя гандлёвыя работнікі стварылі нядрэнны запас прамысловых і харчовых тавараў на час пераходу да рынку. Вось і ўзялі іх «на прыцэл» зладзеі.

Так, у Хойніках нехта перапілаваў дужкі замка на хляве загадчыцы магазіна № 14 М. Ганчарэнка і ўкраў адтуль 268 слоікаў тушонкі, 48 — згушчанага малака, 68 пачак мыйнага парашку, 30 скрынак абліцовачнай пліткі, столькі ж трубак шпалераў, 1.500 закатачных накрывак...

Пацярпела і загадчыца магазіна пасёлка Маяк Гомельскага раёна М. Зубарава. У яе ўкралі 80 бутэлек гарэлкі і 35 бляшанак вяндліны.

КАМП'ЮТЭР КОШТАМ У АДЗІН РУБЕЛЬ

ДЗЯТЛАВА (**Л. Юргілевіч**). Пашанцавала прадаўцу Дзятлаўскага універмага Галіне Скрабавай. На днях яна атрымала ў асабістае карыстанне персанальны камп'ютэр, кошт якога [illegible]. Для Галіны ж ён абышоўся ў адзін рубель — менавіта столькі каштаваў білет латарэі Міжнароднай салідарнасці журналістаў. Вывад напрошваецца адзін — купляйце білеты латарэі, а вось пашанцуе...

ВАШ ДАРАДЧЫК ГАМЕАПАТ

У аптэчцы—ніякай хіміі

У апошнія гады гамеапатыя атрымлівае шырокае распаўсюджанне ў практыцы сучаснай медыцыны. Безумоўна, яна прыцягвае да сябе поўнай бясшкоднасцю для хворага, страх якога перад вялікай колькасцю хімпрэпаратаў, што выклікаюць мноства пабочных рэакцый, вельмі вялікі.

Я хачу расказаць пра тое, як карыстацца хатняй гомеапатычнай аптэчкай. Такая аптэчка ўяўляе сабой набор з 10—15 гомеапатычных лякарстваў, неабходных для аказання неадкладнай дапамогі пры прастудзе, грыпе, прыступах галаўнога болю, стэнакардыі, гіпертанічным крызе, неўралгіі, люмбага, міязіце, ударах, траўмах, страўнікава-кішэчных расстройствах і г. д. Лякарствы, пра якія пойдзе гаворка, ёсць у свабодным продажы ў гомеапатычнай аптэцы, якая адкрыта Мінскім гомеапатычным цэнтрам.

Гомеапатычныя лякарствы гатуюць у выглядзе гранул, крупінак, дражэ, малочнага цукру, на якія інгаляцыйным метадам напыляюцца настойкі раслін. Гэта вельмі зручная форма для прыёму лякарстваў у дзіцячым узросце. На адзін прыём даросламу чалавеку назначаюць 6—8 гранул, а дзіцяці — па 1 грануле на год жыцця (напрыклад, пяцігадоваму дзіцяці — 5 гранул на 1 прыём) да 7 гадоў, а ўжо з 7 гадоў назначаецца доза дарослага.

Акрамя ўнутраных гомеапатычных лячэбных сродкаў (гранул, капель) прымяняюцца і вонкавыя гомеапатычныя сродкі: мазі, маслы, ападэльдокі (вадкасці для расціранняў, прымочак, кампрэсаў).

Прывядзём некаторыя прыклады з практычнай хатняй гамеапатыі.

Пры вострых захворваннях (грып, вострыя вірусныя рэспіраторныя інфекцыі) у пачатковай стадыі з высокай тэмпературай і гарачкай прымяняюць у якасці гарачкапаніжальнага і процізапаленчага сродку ў гранулах ці каплях аканіт джунгарскі. Аканіт даюць па 6—8 гранул, ці 6—8 кропель (дарослым) [illegible] хваробы «трайчатку» з аканіту джунгарскага, брыяні (пярэступ белы) і беладоны — так званы «антыгрыпін». Яго прымяненне дазваляе хутка ліквідаваць запаленчыя з'явы і папярэдзіць ускладненні.

Пры ангінах з высокай тэмпературай і дрыжыкамі з першых дзён даюць беладону (красаўку) ці апіс (настойку з пчалы меданоснай) па 6—8 гранул праз 1—2 гадзіны да спынення сімптомаў хваробы.

Пры вострых рэспіраторных захворваннях у дзяцей ніводны з вядомых сучасных сродкаў не можа параўнацца па эфектыўнасці з класічным «дзіцячым комплексам» з беладоны, хамамілы (рамонку) і наготкаў у гомеапатычных гранулах.

Пры сухім пакутлівым кашлі з цяжкааддзяляльнай макротай можна прымаць брыянію (пярэступ), гідрасціс (жаўтакорань), а дзецям — румекс (шчаўе) і самбукус (бузіна чорная). Кожны з гэтых прэпаратаў даюць па 6—8 гранул (дзецям — 1 гранула на 1 год жыцця) 3—4 разы на дзень (пасля знікнення кашлю — 2 разы на дзень), на працягу 3—4 дзён, а потым 3—4 дні 1 раз на дзень для замацавання эфекту лячэння.

Пры вострых ларынгітах ці абвастрэннях хранічнага фарынгіту з гіпертрафіяй міндалін і нагнаеннем гамеапаты прапануюць цэлы шэраг эфектыўных сродкаў: баптызія, фіталяка (лаканоснае дрэва, якое расце ў Паўднёвай Амерыцы), гамамеліс, дулькамара (сродак супраць сырога холаду), пульсаціла (сон лугавы).

Для дзяцей, у якіх адсутнічае апетыт, аслабленых частымі прастуднымі хранічнымі хваробамі ЛОР-органаў, лёгкіх і бронхаў, існуюць цудоўныя, можна сказаць «гераічныя» па свойму агульнаўмацавальнаму і стымулюючаму ахоўныя рэакцыі арганізма дзеянню сродкі. Да іх адносяцца авена саціва (авёс пасяўны), ружа (шыпшына), гізенг (жэньшэнь) — мінеральныя біястымулятары, вывучаныя яшчэ заснавальнікам гамеапатыі С. Ганеманам і названыя ім «калькарэя» — ад [illegible]

Многія гомеапатычныя сродкі маюць вельмі шырокі дыяпазон дзеяння, устаноўлены вялізным вопытам і шматгадовымі назіраннямі ўрачоў-гамеапатаў усяго свету. Так, аканіт джунгарскі называюць у тыбецкай медыцыне «цар-трава», улічваючы сферу яго дзеяння. Ці, напрыклад, эўфразія (ачанка) — «цар вачэй», якая прымяняецца для лячэння большасці хвароб вачэй. Дзякуючы шматбаковаму ўздзеянню на арганізм адзін і той жа сродак можа быць выкарыстаны па розных паказаннях у розных хворых, галоўнае, каб ён адпавядаў асноўнаму прынцыпу гамеапатыі — лячэнне падобнага падобным, як у нас кажуць — «клін клінам выбіваюць».

Да пералічанага можна дадаць, што гамеапатыя валодае вялікім арсеналам сродкаў для лячэння ішэмічнай хваробы сэрца, гіпертанічнай хваробы і атэрасклерозу, варыкозных язваў, абметэрыруючых хвароб (эндартэрыіт), хвароб нервовай сістэмы і апорна-рухальнага апарата, сексуальных парушэнняў, неўрастэніі, затрымкі псіхарэчавага развіцця ў дзяцей.

Асобна трэба нагадаць пра недапушчальнасць самастойнага прыгатавання хворымі ці дылетантамі гомеапатычных лякарстваў. У вялікіх дозах яны небяспечныя і таксічныя.

А ў заключэнне добрая навіна для нашых пастаянных пацыентаў і новых прыхільнікаў гамеапатыі: у Мінску дзейнічае кансультатыўны гомеапатычны цэнтр з аптэкай. У продажы ў шырокім асартыменце па даступных цэнах і без купонаў— эфектыўныя гомеапатычныя лякарствы (сардэчныя, седатыўныя, процізапаленчыя і г. д.), наборы сродкаў для хатняй аптэчкі. У Мінскім гомеапатычным цэнтры кансультуюць высокакваліфікаваныя спецыялісты. Пад эгідай Беларускай гомеапатычнай асацыяцыі з удзелам замежных партнёраў вядзецца работа па стварэнню сучаснай гомеапатычнай аптэкі.

Наш адрас: г. Мінск, вул. Авакяна, д. 34, корп. 2 праезд тралейбусамі №№ 2 і 18 да прыпынку «Вул. Чкалава». Тэлефон для запісу на прыём 21-31-15.

Л. ГЛАЗКОВА,
кандыдат медыцынскіх навук, прэзідэнт Беларускай гомеапатычнай асацыяцыі.

«ЯШЧЭ АДЗІН «СУХІ ЗАКОН»

АМАН. Парламент Іарданіі прагаласаваў у сераду за забарону вытворчасці, імпарту і гандлю спіртным у каралеўстве. Прыняты дэпутатамі дакумент абавязвае ўрад на працягу двух гадоў распрацаваць і прадставіць на зацвярджэнне парламента адпаведны законапраект. Вынікі галасавання расцэнены як вялікая перамога «братоў-мусульман», якія маюць самую вялікую фракцыю ў парламенце і выступаюць за ўвядзенне ў каралеўстве строгіх законаў шарыяту.

У Варшаве, Гданьску, Кракаве, Познані і ў многіх іншых буйных індустрыяльных гарадах адбыліся аднагадзінныя забастоўкі, падтрыманыя прафаб'яднаннем «Салідарнасць», супраць рашэння ўрада Яна Альшэўскага, які рэзка павысіў тарыфы, і без таго дастаткова высокія, на газ, электраэнергію і гарачае водазабеспячэнне.

На здымку: рабочыя аўтамабільнага завода ў Варшаве далучыліся да акцыі пратэсту супраць павышэння цэн на электрычнасць і газ.

ЗАМЕЖЖА

ХМАРЫ НАД ГОРАДАМ СТАЛІ...

МЕХІКА. Гарадскія ўлады Мехіка ўхвалілі вельмі арыгінальны праект барацьбы з забруджаннем навакольнага асяроддзя ў сталіцы, які выклікаў бурныя спрэчкі сярод экологаў. [illegible] з вентылятарамі, з дапамогай якіх плануецца разганяць хмары смогу, што пастаянна вісяць над Мехіка.

У ПАДАРОЖЖА НА... СЛАНЕ

МАСЕРУ. [illegible] «Элефант сафары». [illegible]

Адзіная перасцярога: нельга сланам набліжацца да львоў. [illegible] кулямі.

ДРЭННЫ ТОЙ САЛДАТ, ЯКІ НЕ МАРЫЦЬ...

АТАВА. Былы сяржант ВПС Мое Голдберг з Квебека дабіваецца прысваення яму наступнага воінскага чыну. [illegible]

Сяржант падаў у суд, дабіваючыся справядлівасці. [illegible] Цяпер Голдберг хоча, каб яго заднім днём павысілі ў званні [illegible] за 1943—1945 гады, прасілі прабачэння і выплацілі кампенсацыю ў адзін мільён долараў.

ВЫРАСЛІ НА САХАЛІНЕ... НЯВЕСТЫ

СЕУЛ. 12 маладых фермераў паўднёвакарэйскай правінцыі Чухнчхон-Пукто адправіліся ў незвычайнае падарожжа на востраў Сахалін. [illegible]

ЦІ МЕЛІ ГРЭКІ РАЦЫЮ?

ДЭЛІ. Таблетка аспірыну рэгулярна і добры глыток віскі ўвечар засцерагуць вас ад сардэчных захворванняў. Гэта толькі адзін з рэцэптаў брытанскага хірурга Рональда Роса, [illegible] «умеранасць — ва ўсім». [illegible]

Для дзікай свінні Гартэнзіі настаў цяжкія часы. Вырашаецца яе лёс. Яшчэ маленькім парасём трапіла яна на ферму селяніна Адрыяна Бернасконі. Цывілізаванае жыццё на ферме прыйшлося Гартэнзіі даспадобы, і з часам яна стала адчуваць сябе [illegible] дамашняй свінёй. Але па законах кантона Тычына, дзе жыве Бернасконі, дзікіх кабаноў трымаць на фермах забаронена. Цяпер, відаць, [illegible] жыццё ў лесе.

НА ЗДЫМКУ: Гартэнзія адчувае сябе на ферме селяніна Бернасконі ў поўнай бяспецы.

Па матэрыялах інфармацыйных агенцтваў і друку.

Забытая слава

Кароткі агляд ваеннай гісторыі Беларусі

(Працяг. Пачатак у №№ 34—40).

Напачатку жніўня 1831 г. шляхецкае паўстанне было падаўлена ў асноўным ва ўсіх паветах Беларусі. У краіне надоўга запанавала рэакцыя царызму. Быў закрыты Віленскі універсітэт, ліквідавана мноства школ, забаронены славуты Літоўскі Статут — кодэкс права беларуска - літоўскага гаспадарства. А ў 1839 годзе была скасавана царкоўная вунія — беларусаў вуніяцкага веравызнання гвалтам перавялі ў праваслаўе.

Аднак ідэі вызвалення ад чужога панавання не памерлі. Праз колькі дзесяцігоддзяў жыхары Беларусі паўсталі супраць расейскага царызму трэці раз.

У студзені 1863 года, калі ў Польшчы пачалося нацыянальна - вызваленчае паўстанне супраць расійскага панавання, яно хутка ахапіла таксама тэрыторыю Беларусі і Літвы. Тут пачалі ўтварацца першыя паўстанцкія атрады пад кіраўніцтвам К. Карэва, Л. Нарбута, Ф. Віслаўуха і іншых. Яны складаліся з дробнапамеснай польскай і беларускай шляхты ды рамеснікаў. Напачатку ў паўстанні на Беларусі прыняла ўдзел і частка сялян. Часовы ўрад Літвы і Беларусі, у якім галоўную ролю іграў К. Каліноўскі, ставіў на мэце масавае народнае паўстанне, вёў актыўную прапаганду сярод сялян ідэй вызваленчай барацьбы. Аднак падняць палітычна нясмелыя сялянскія масы на арганізаваную ўзброеную барацьбу супраць царызму кіраўнікам паўстання не ўдалося.

Атрады, якімі кіраваў паплечнік К. Каліноўскага В. Урублеўскі, вялі пасляховыя баі з царскімі войскамі. Дзякуючы дзейнасці К. Каліноўскага і В. Урублеўскага ў Гародзенскай губерні, апошняя стала цэнтрам паўстанцкага руху на Беларусі. У Мінскай губерні змагаліся атрады пад кіраўніцтвам С. Ляскоўскага і А. Трусава. Пасняхова дзейнічаў на Брэстчыне атрад Р. Траўгута.

Аднак малалікасць паўстанцкіх атрадаў, а таксама слабае ўзбраенне прывялі да таго, што яны пачалі цярпець паражэнне ад царскіх войск. Як пісаў адзін з кіраўнікоў паўстання на Беларусі, «дадзеных аб іх колькасці не было зусім, ці яны былі, але няпоўныя, узбраенне было самае дрэннае, многія кіраўнікі атрадаў не былі вядомы, дзейнічалі паасобку». Атрад пад кіраўніцтвам Л. Звяздоўскага быў разбіты пры спробе прабіцца з Магілёўскай губерні ў Смаленскую.

У канцы 1863 г. паўстанцкія атрады на Беларусі атрымалі шмат зброі ад кіраўніцтва паўстаннем у Польшчы. Кіраўнікі паўстання на Беларусі вырашылі таксама змяніць тактыку ўзброенай барацьбы. Яны зразумелі, што партызанскія атрады не могуць эфектыўна змагацца супраць рэгулярнай урадавай арміі ў адкрытым баі, бо першыя значна ўступалі ў зброі і ваеннай падрыхтоўцы. Рэкамендавалася дзейнічаць невялікімі групамі. Аднак сілы былі няроўныя, і ў канун 1864 г. паўстанне на Беларусі было ў асноўным задушана, яго ўдзельнікі — пакараны смерцю ці сасланы ў Сібір.

Цяпер Расейская імперыя стала адкрыта сцвярджаць, што Беларусь — «искони русские земли», што тут жывуць чыста «русские». Усё, што было непадобнае на маскоўскае ці вялікарускае, — нішчылася і праследавалася. Пад забарону трапілі нават кнігі на беларускай мове.

І ўсе ж на пачатку XX стагоддзя, калі Расейская імперыя затрашчала ад нацыянальных і рэвалюцыйных рухаў, знясіленая Беларусь здолела паўстаць да вызваленчай барацьбы і ўласнага дзяржаўнага будаўніцтва.

Славуты беларускі палкаводзец палявы гетман Раман САНЧУЛКА.

IX.

Ужо напачатку XX стагоддзя ў колах патрыятычна настроенай інтэлігенцыі Паўночна-Заходняга краю, якая гуртавалася вакол рэдакцый газет «Наша доля» і «Наша ніва», а таксама ў першых беларускіх палітычных арганізацыях — Беларускай Рэвалюцыйнай Грамадзе і Беларускай Сацыялістычнай Грамадзе выспяваюць ідэі нацыянальнага адраджэння, у тым ліку беларускай вайсковасці.

Рэалізоўвацца яны пачалі пад час Першай сусветнай вайны, калі галоўная апора беларускага руху, нацыянальна свядомая моладзь, аказалася пад ружжом. У маі 1917 года была створана першая Вайсковая Беларуская Арганізацыя. 18—24 кастрычніка ў Менску праходзіць З'езд беларусаў-вайскоўцаў. Ён абраў Беларускую Вайсковую Цэнтральную Раду на чале з Сымонам Рак-Міхайлоўскім. Ствараецца штаб беларускага войска пад кіраўніцтвам Кандратовіча. Галоўнай задачай вылучаецца абарона роднай зямлі і правоў беларускага народа на самавызначэнне. Паўсюдна на тэрыторыі Беларусі і за яе межамі фармуюцца беларускія аддзелы (атрады), палкі, дывізіі і нават карпусы (на Румынскім фронце). Фактычна супыняе гэты працэс прыход да ўлады бальшавікоў і разгон імі 1-га Усебеларускага Кангрэса (снежань 1917 года) — першай спробы ўтварэння беларускай дзяржаўнасці новага часу.

25 сакавіка 1918 года абвяшчаецца Беларуская Народная Рэспубліка (БНР). У складзе яе Урада арганізуецца сакратарства (міністэрства) па вайсковых справах, якое ўзначальвае Кастусь Езавітаў.

Ва ўмовах акупацыі спачатку немцамі, потым палякамі, торгу тэрыторыяй Беларусі расейскім Саветам Народных Камісараў стварыць сапраўднае беларускае войска не ўдалося. Але ў вайсковую гісторыю нашай Бацькаўшчыны назаўсёды ўвайшлі 1-ы Менскі Беларускі пяхотны полк (1917), Беларускі каравульны батальён і Беларуская дывізія ў Адэсе (1918), 1-ы Гарадзенскі Беларускі полк (1919).

За нацыянальную незалежнасць мужна змагаліся «Асобны атрад БНР» і 20-тысячнае Беларускае войска пад камандаваннем генерал-маёра Станіслава Булак-Балаховіча, які спрабаваў утварыць Беларускую дзяржаву на Палессі (1920), 10 тысяч жаўнераў Слуцкай брыгады і аддзелаў падпольнай арганізацыі «Зялёны дуб» (Слуцкае паўстанне, 1920) і сяляне з аддзела «Белая світка» (Вяліжскае паўстанне, 1934).

Напачатку 20-х гадоў узброеную барацьбу супраць палякаў вялі ў Заходняй Беларусі партызаны. Дзейнічаў Галоўны Штаб Беларускіх Партызан, а затым Беларускі Стралецкі Саюз.

Беларускія вайсковыя фармаванні існавалі нейкі час і ў рэгулярных арміях Польшчы, Літвы, Латвіі. (Цікава, што, напрыклад, 10 працэнтаў афіцэраў Літоўскага Генеральнага штаба валодалі беларускай мовай).

(Заканчэнне будзе).

«БРУСАЎ КАЛЯНДАР»

Сакавік 1992 года

«Брусаў каляндар» — першае выданне, у якім паведамляліся прадказанні, так сказаць, на патрэбу шырокай публікі. Цікава прасачыць, як гістарычна мяняліся адносіны да прадказальнікаў. Варажба здаўна лічылася царкоўнымі і свецкімі ўладамі ганебным заняткам. Як толькі ў краіне ўстанавілася ў 988 годзе хрысціянства, варажбіты, вешчуны, чараўнікі і чарнакніжнікі фактычна аказаліся па-за законам. Прававерным хрысціянам прадпісвалася, што чалавек, які звяртаецца да варажбы, адступае ад Бога, таму што імкнецца пазнаць будучыню «абходным шляхам», мінаючы царкву, якая быццам бы адна можа ведаць падуладную Богу будучыню. Варажбітоў, якія аб'яўлялі, што яны з тым жа правам, што і царква, могуць лічыць сябе выразнікамі вышэйшай Боскай волі, царкоўнікі ганьбілі як служак не Бога, а д'ябла.

Свецкая ўлада таксама не вітала дзейнасць варажбітоў. Што, напрыклад, выклікала незадавальненне маладога Івана Грознага, вынікае з яго пытанняў царкоўным іерархам і іх адказаў, якія ўвайшлі ў так званы «Стаглаў» (1551 г.). Канкрэтная прычына, якая абумовіла асуджэнне цара, заключалася ў наступным. Адным са спосабаў вырашэння спрэчак быў паядынак паміж цяжэбнікамі на судзе. Папярэдне яны павінны былі прысягнуць з цалаваннем крыжа, што аддаюць свой лёс у рукі Бога. Сярэдневяковы чалавек верыў, што калі ён схлусіць на судзе перад Богам, то той яго пакарае ў паядынку незалежна ад таго, хто акажацца яго супернікам, — стары ці дзіця: ён ад іх рукі загіне ў баі. Гэты адладжаны механізм судаводства падрывалі варажбіты. Цяжэбнікі звярталіся да іх за прадказаннем зыходу паядынку, і калі выпадаў ім выйгрыш, то смела цалавалі крыж, а ў паядынку забівалі саперніка, хоць і не мелі рацыі. Улады былі занепакоены тым, што варажбіты «теми дьявольскими действы мир прельщают и от Бога отлучают и на те чарования надеяся поклепца (ложный обвинитель) и ябедник (клеветник) не мирится и крест целует и поклепав (солгав) убивают». Па гэтай прычыне «Стагалавам» забараняліся варажбітныя кнігі і адпаведныя веды, а тым, каго абвінавачвалі ў іх выкарыстанні, пагражала быць «у вялікай няміласці» ў цара і ў «канчатковым адлучэнні» ад царквы.

Цяпер у быце найбольш распаўсюджана варажба на картах. У «Стаглаве» карты не ўпаміналіся, таму што яны з'явіліся ў краіне прыкладна праз паўстагоддзе. Лічыцца, што іх занеслі ў краіну польскія ці шведскія ваўскоўцы ў перыяд Смутнага часу — у пачатку XVII стагоддзя. Звестак аб тым, што карты адразу сталі выкарыстоўвацца для варажбы, няма. Нават «Улажэние» 1649 года цара Аляксея Міхайлавіча мае на ўвазе толькі пакаранні за гульню ў карты, а пра варажбу на іх тут размовы няма. Умовы для распаўсюджвання варажбы на картах сталі больш спрыяльнымі пасля таго, як у 1667 годзе перасталі быць абавязковымі рашэнні «Стаглава», уключаючы і забарону на ўсякую варажбу.

Як можна растлумачыць прынцыповую магчымасць прадказання будучыні? Пытанне даўно цікавіла мысліцеляў. Найбольш наглядна на яго адказаў выдатны філосаф Сярэдневякоўя Фама Аквінскі (1225—1274). Ён пісаў, што асобнага чалавека можна параўнаць з ідучым ў натоўпе і бачачым толькі акружаючых яго людзей, а не тыя межы, з якіх выйшаў натоўп (мінулае) і куды ён ідзе (будучыня). Назіральнік, які стаіць на ўзвышэнні над натоўпам, бачыць адначасова і сучаснае (натоўп), і мінулае (прастору, якую натоўп мінуў), і будучыню (прастору, куды натоўп ідзе). З гэтага тлумачэння бачна, чаму прадказваць мінулае лягчэй, чым будучыню. Нават Бог, які як бы зверху бачыць усё, не можа загадзя ведаць аб будучыні так, як ён ведае аб мінулым, а толькі вызначае тэндэнцыю, асноўны напрамак развіцця падзей. Таму прадказальныя меркаванні аб мінулым больш дэталёвыя, а аб будучыні — больш туманныя. Асобны чалавек не бачыць шлях наперадзе за галовамі суседзяў ці, нават ідучы наперадзе, усю перспектыву руху. Толькі Бог, бачачы ўсё, можа падзяліцца з кім-небудзь з людзей сваім веданнем будучыні. Адсюль вынікае прынцыповая магчымасць прадказанняў пры дапамозе зносін з Богам якімі-небудзь спосабамі, сродкамі. Імі могуць быць размяшчэнне карт на стале ці зорак на небе, вытлумачаныя пэўным чынам. Усё ж адказ на пастаўленае пытанне няпоўны, таму што незразумела, чаму менавіта тыя, а не іншыя варыянты картачных раскладаў ці размяшчэнняў зорак павінны тлумачыцца так, а не інакш. Тым не менш нельга лічыць, што калі сэнс гэтай мовы нам цяпер не зусім зразумелы ці зусім незразумелы, то ён такім застанецца заўсёды.

Для прыкладу спашлюся на нядаўняе ўстанаўленне сувязі паміж астралогіяй, кропкамі акупунктуры і рэакцыяй арганізма чалавека на электрамагнітнае выпраменьванне міліметровага дыяпазону. Адначасова з лячэбна-практычнай часткай старажытная тэорыя акупунктуры ўсходняй медыцыны мае частку, звязаную з астралогіяй. У адпаведнасці з ёю ўстанаўлівалася залежнасць паміж знакамі задыяка і групамі актыўных кропак, узбуджэнне якіх уплывала на лячэнне канкрэтнага органа, і вызначаўся час, які быў найбольш спрыяльны для гэтага. Нядаўна было адкрыта, што кропкі акупунктуры з'яўляюцца своеасаблівымі прыёмнікамі знешніх сігналаў, якія ідуць з космаса, і электрамагнітнага поля Зямлі. Чалавек рэагуе на гэтыя сігналы змяненнем патоку энергіі метабалізму (абмену рэчываў). Прычым гэты паток упарадкоўваецца 12 вядомымі ў іглараэфлексатэрапіі мерыдыянамі, што падзяляюць цела чалавека на зоны, якімі «кіруюць» 12 знакаў задыяка. У гэтым выпадку навука выявіла тое, што ў старажытным вучэнні аб іголкаўколванні было зашыфравана на «мове» астралогіі. Не выключана, што настае час, калі навука пранікне і ў «закрытую» пакуль для яе зону мантыка-астралагічных прадказанняў.

Сувязь паміж космасам і чалавекам, здольнасць чалавека рэагаваць на касмічныя сігналы больш складаная і разнастайная, чым лічылася раней. Пры яе вывучэнні важнае значэнне набываюць старажытныя вераванні людзей, якія адлюстроўваюць першы вопыт асэнсавання свайго адзінства з прыродай, космасам. Да гэтага вопыту адносяцца і астралогія, і розныя формы мантыкі (варажбы), і не будзе фантазіяй у святле выкладзенага разглядаць іх спецыфічнай мовай, на якой выкладзена нейкае вучэнне аб прагназіраванні. Як хутка сучасная навука зможа адказаць на пастаўленае пытанне, а тым больш — авалодаць практычным спосабам бездакорнага прагнозу, пакажа будучыня. Парасткі новых ведаў ва ўказанай галіне даюць падставы для надзеі на станоўчае яго вырашэнне. Так, зусім нядаўна было матэматычна абгрунтавана, што эфектыўнасць варажбы сямідзённа цыклічная: дні пасляховай варажбы чаргуюцца з непасляховымі пры зменлівай інтэнсіўнасці. Калі, напрыклад, будзе эксперыментальна ўстаноўлена, што ў аўторак варажба ідзе найбольш пасляхова, то такой жа пасляховай яна будзе зноў праз сем дзён, г. зн. у наступны аўторак. На першы погляд, гэты вынік не вельмі значны, але трэба мець на ўвазе, што прагнозы ў мантыцы і астралогіі маюць імавернасны характар, таму ўстанаўленне элементаў інварыянтнасці, нязменнасці ў сістэме іх уяўленняў мае прынцыповае тэарэтычнае значэнне.

Працягваем публікацыю прагнастычных рэкамендацый, складзеных па табліцах «Брусава календара» і ўзгодненых з сучаснымі данымі на падставе кансультацый В. І. Плужнікава.

СТАРОНКІ «БРУСАВА КАЛЕНДАРА»

1, 2, 3 САКАВІКА

Дні, спрыяльныя для выканання задуманых раней спраў.
Асцерагацца помсты пакрыўджаных і абяздоленых.

4, 5 САКАВІКА

Дні, спрыяльныя для хірургічных умяшанняў у арганізм.
Не праяўляць актыўнасці на службе.

6, 7, 8 САКАВІКА

Дні, спрыяльныя для заняткаў вытворчай дзейнасцю, асабліва горнаруднай.
Не выступаць публічна.

9, 10 САКАВІКА

Дні, спрыяльныя для засваення ведаў.
Асцерагацца хірургічнага лячэння.

11, 12 САКАВІКА

Дні, спрыяльныя для медыкаментознага лячэння.
Не фарсіраваць задуманыя справы.

13, 14 САКАВІКА

Дні, спрыяльныя для стрыжкі валасоў і галення.
Асцерагацца браць шлюб.

15, 16 САКАВІКА

Дні, спрыяльныя для наведвання лазні з аздараўленчай мэтай.
Не рабіць сельскіх набыткаў.

17, 18 САКАВІКА

Дні, спрыяльныя для прыватызацыі жылля.
Асцерагайцеся будаўніцтва цэркваў.

19, 20 САКАВІКА

Дні, спрыяльныя для адпачынку за настольнымі гульнямі.
Не паляваць.

21, 22, 23 САКАВІКА

Дні, спрыяльныя для набыцця, акрамя каштоўнасцей.
Асцерагацца ад пакупкі каштоўных камянёў.

24, 25 САКАВІКА

Дні, спрыяльныя для пачатку гандлёвых аперацый.
Асцерагацца будаўніцтва жылля.

26, 27, 28 САКАВІКА

Дні, спрыяльныя для знаходкі страчанага.
Не надзяваць новае адзенне.

29, 30 САКАВІКА

Дні, спрыяльныя для вывядзення грызуноў і насякомых.
Не займацца акультызмам.

31 САКАВІКА

Дзень, спрыяльны для заключэння пагадненняў.
Не саджаць дрэвы.

АПТЭЧКА

НЕАДКЛАДНАЯ ДАЎРАЧЭБНАЯ ДАПАМОГА

АПЕНДЫЦЫТ

Запаленне чарвякападобнага адростка сляпой кішкі (апендыцыт востры) — вельмі небяспечная з'ява.

ПРЫКМЕТЫ. Хвароба пачынаецца, як кажуць, без хмурынкі на ясным небе. Спачатку з'яўляецца разлітая боль па ўсяму жывату, які праз 2—4 гадзіны перамяшчаецца ў ніжнюю частку справа. Інтэнсіўнасць болю бывае самай рознай, таму некаторыя хворыя нават працягваюць працаваць. Але паступова боль узмацняецца, язык становіцца сухім, пагаршаецца агульнае самаадчуванне. Гэта сведчыць аб тым, што востры апендыцыт ускладніўся запаленнем брушыны. Зніжэнне піка болю яшчэ не сведчыць аб затуханні запалення ў чарвякападобным адростку. Хутчэй наадварот, яно абумоўлена разбурэннем гэтага адростка.

АКАЗАННЕ ДАПАМОГІ. Лячэнне вострага апендыцыту заключаецца ў своечасовым удаленні чарвякападобнага адростка — да развіцця розных цяжкіх і небяспечных ускладненняў гэтага захворвання. Таму пры з'яўленні падазрэння, што развіваецца востры апендыцыт, неабходна тэрмінова выклікаць урача або «хуткую дапамогу». Да прыбыцця ўрача хворы павінен спыніць работу, легчы ў пасцель або весці звычайны спосаб жыцця. Нельга прамываць страўнік і, асабліва, ставіць клізмы, прымаць слабіцельнае, прыкладваць да жывата грэлкі.

ТРОМБАФЛЕБІТ

Запаленне вен з утварэннем тромбаў (тромбафлебіт) часцей за ўсё развіваецца ў людзей з варыкозным расшырэннем вен на нагах.

ПРЫКМЕТЫ. Галоўная — боль у назе. Але боль пачынаецца не раптоўна і не вельмі моцны.

Разам з болем на ўнутранай паверхні галёнкі, а часта і клуба з'яўляецца балючае шнурападобнае ўтварэнне, і скура над ім чырванее. Ацёк нагі ў дадатак да гэтых прыкмет сведчыць аб развіцці тромбафлебіту глыбокіх вен нагі.

АКАЗАННЕ ДАПАМОГІ. Неабходна накласці мазевую павязку на месца паражэння, дапоўніўшы яе лёгкім бінтаваннем (эластычным бінтом) галёнкі. Добра змазваць балючы ўчастак скуры траксевазінавай маззю, прыняць унутр трэнтал. Аднак так можна лячыць толькі тромбафлебіт галёнкі, прытым у першыя дні захворвання. Калі ж запаленне распаўсюдзілася на клубы, такое лячэнне становіцца небяспечным: магчыма запаленне глыбокіх вен, якое пагражае закупаркай артэрыі ў выніку адрыву тромба.

ПРЫ УЗНІКНЕННІ ПРЫКМЕТ тромбафлебіту глыбокіх вен трэба забяспечыць пасцельны рэжым, накласці павязку з маззю Вішнеўскага на ўсю хворую нагу, прыняць таблетку трэнталу, абмежаваць піццё вадкасці і, вядома, выклікаць хірурга, і як найхутчэй.

ГЭТА ЦІКАВА

ПОПЕЛЬНІЦА — ВАЖКІ АРГУМЕНТ

Незвычайным, але даволі простым спосабам двум нарвежцам удалося абясшкодзіць небяспечнага злачынца. Справа адбывалася ў адным з філіялаў банка ў Осла, куды са зброяй у руках уварваўся 44-гадовы Вейка Кека, фін па нацыянальнасці, які лічыцца прафесіяналам па грабяжах. У першыя ж секунды «аперацыі» грабежніка яўна збіў з толку адзін з наведвальнікаў, які выкрыкнуў: «Імем Ісуса я звяжу цябе!»

Рэакцыя налётчыка, якога мясцовая паліцыя не без падстаў прылічвала да галоўных фігур злачыннага свету ў Осла за апошнія 10 гадоў, была імгненнай: прагучаў папераджальны выстрал у паветра. Але тут адбылося яшчэ больш нечаканае. Другі кліент банка запусціў у злачынца масіўнай попельніцай. Удар па галаве аказаўся настолькі сур'езным, што злачынец страціў прытомнасць.

Высветлілася, што першы з двух кліентаў банка, які не спасаваў перад «грабежнікам у законе», — прапаведнік. У тэлеінтэрв'ю ён расказаў, што зусім не выпадкова кінуў у твар злачынцу гнеўную фразу. «Я глыбока веру, што злодзея можна спыніць іменем Ісуса», заявіў прапаведнік.

Не трэба, напэўна, забываць, што попельніца, кінутая другім смельчаком, надала асаблівую вагу аргументу святара.

НЕЧАКАНЫЯ ТЭЛЕКАДРЫ

У Тайландзе немагчыма ўбачыць у людных месцах адлюстраванні голай натуры, не гаворачы ўжо аб розных эратычных сцэнах. Таму лёгка можна ўявіць сабе, які шок выклікала ва ўлад прадэманстраваная па сталічнаму тэлебачанню агульнаадукацыйная перадача для школьнікаў: замест цнатлівага расказу аб жыцці хатніх жывёл на экране на некалькі секунд паявіліся інтымныя кадры з удзелам аднаго мужчыны і дзвюх жанчын.

Створана камісія па расследаванню гэтага выпадку.

АДКУЛЬ УЗЯЎСЯ ГАДЗІННІК

Вельмі пашанцавала кувейцкаму ювеліру Абдале ас-Сумейту, які згадзіўся гэтымі днямі купіць у выпадковага кліента жаночы гадзіннік за 700 дынараў (2100 амерыканскіх долараў). Справа ў тым, што, будучы майстрам, ювелір адразу ж вызначыў сапраўдны кошт гэтага гадзінніка, усыпанага не простымі бліскучымі шкельцамі, а брыльянтамі. Акрамя таго, гэты гадзіннік — адзіны экземпляр у свеце, які быў выраблены па прыватнаму заказу. Карацей кажучы, паведамляе кувейцкая газета «Араб Таймс», сапраўдны кошт гадзінніка — 51 тысяча долараў. Як высветліла паліцыя, ён належаў даме з адной высокапастаўленай кувейцкай сям'і і быў выкрадзены з яе дома ў час Іракскай акупацыі.

ХТО ЛЕПШ ВЕДАЕ МАТЭМАТЫКУ

Амерыканскія вучні сярэдніх школ уступаюць многім сваім равеснікам з іншых краін па ступені ведаў матэматыкі. Да такога вываду прыйшлі спецыялісты Прынстанскага універсітэта, якія правялі даследаванне, вывучаючы ўзровень і якасць ведаў школьнікаў з ЗША, Карэі, Тайваня, дзяржаў Заходняй Еўропы, былога Савецкага Саюза і Венгрыі. Аб выніках гэтага эксперыменту паведаміла амерыканская тэлекампанія Эн-Бі-Сі.

«Вынікі гэтага даследавання для ЗША з'яўляюцца нечаканымі». Сярод 14—15-гадовых падлеткаў, адзначае тэлекампанія, амерыканскія школьнікі па ўзроўню ведаў аказаліся толькі на 14 месцы. Аналагічнае апытанне праводзілася і сярод 9-гадовых дзяцей, дзе ЗША змаглі падняцца на 9 месца. І толькі ў спецыяльным т. зв. навуковым тэстыраванні 9-гадовых дзяцей ЗША аказаліся трэцімі.

Хто ў бальніцы самы галоўны? Кожны, хто хоць аднойчы папраўляў там сваё здароўе, безумоўна, адкажа: гэта медсястра. Мяркуйце самі: яна дапамагае і прафесару, і радавому ўрачу, раздае лекі і праводзіць лячэнне, першай спяшаецца на дапамогу, удзень і ўначы знаходзіцца на дзяжурстве.

У рэспубліканскім навукова-даследчым інстытуце анкалогіі і медыцынскай радыялогіі з павагай адзываюцца аб медсёстрах Галіне ДЗЯДКОВАЙ, Людміле ВАСІЛЕЎСКАЙ, Алене СТРАХ. Яны выдатна ведаюць сваю справу, чулыя і добразычлівыя.

Фота Я. ПЯСЕЦКАГА.

НА ДВОР'Е

Сёння ўдзень па рэспубліцы чакаецца воблачнае з праясненнямі надвор'е, месцамі невялікія ападкі. Тэмпература паветра ў Магілёве, Гомелі, Віцебску, Мінску—1—3, у Гродна — 2—4, Брэсце — 3—5 градусаў цяпла.

У наступныя двое сутак характар надвор'я істотна не зменіцца.

Л. САНКЕВІЧ,
інжынер-сіноптык.

ТЭЛЕБАЧАННЕ

26 лютага

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Песня жытнёвага поля». Дак. фільм.
9.00. Гісторыя Беларусі. 9-ы клас.
9.35. Ліра.
11.30. «На ўсё астатняе жыццё». Мастацкі фільм. 2-я серыя.
16.30. Навіны.
16.35. Для дзяцей. «Лянівая прыгажуня». Тэлеспектакль.
17.05. «Раз каўбой, два каўбой». Мультфільм.
17.15. «Вяртанне». Тэленарыс.
18.00. Дзе выйсце з крызісу? Па слядах першай Асамблеі дзелавых кругоў Рэспублікі Беларусь.
19.00. Панарама.
19.25. Абласныя навіны (Гомель).
19.35. Наш каментарый. «Гонка без фінішу».
19.40. Мы едзем у Рыню... Падрыхтоўка ў Польшчы кадраў па прыватызацыі.
20.25. Калыханка.
20.45. Гандаль-дайджэст.
21.00. Аб партыях без дыпламатыі. «Новая Беларусь»: па чутках і з першых вуснаў.
21.20. «Чыста англійскае забойства». Мастацкі фільм. У перапынку (22.40) — НІКа.

І канал. Астанкіна

5.00. Раніца.
7.30. Дзіцячы музычны клуб.
8.10. Разам з чэмпіёнамі.
8.25. «Час каморнікаў». 3-я серыя.
9.45. Кінапанарама.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.20. «Штрыхі да партрэта». Дак. фільм.
12.05. Новыя імёны.
12.55. Як дабіцца поспеху.
13.15. Тэлемікст.
14.00. Навіны.
14.20. Сёння і тады.
14.50. «Чалавек, які смяецца». 2-я серыя.
16.00. Таленты і паклоннікі.
16.50. Да Міжнароднага тэлемарафона «Салдаты XX стагоддзя супраць вайны».
17.00. Навіны.
17.20. Чыя праўда, калі справядлівыя пароўну.
17.50. Я хачу ўбачыць музыку.
18.25. «Час каморнікаў». 3-я серыя.
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.35. Дак. фільм. «Змрок свабоды».
21.30. Тэлевіктарына «Даходнае месца».
22.25. Мастак Таццяна Маўрына.
23.00. Навіны.
23.20. «Што азначаюць вашы імёны?» Забаўляльная праграма.
0.40. Тэніс. Кубак Расіі.

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.20. Нямецкая мова. 1-ы год навучання.
7.50. Вольны час. «Пад знакам рыбы».
8.05. Нямецкая мова. 2-гі год навучання.
8.35. Хто косіць ноччу?
9.05. Залатая шпора.
10.05. Дак. фільмы «Алімпійскі прыцэл». «Хлопцы з нашага горада».
10.45. Да 120-годдзя з дня нараджэння А. М. Скрабіна.
11.15. Пятае кола.
13.00. Весткі.
15.00. Дзіцячая гадзіна (з урокам англійскай мовы).
16.00. Школа менеджэраў.
16.30. «За тых, хто не знайшоў спакою». М. Фейгін.
16.45. Т. Ін. Ка.
17.00. Далёкі Усход.
17.45. Эканом.
18.00. «Расійскі бізнесмен-91». Фінал.
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. Прашу слова.
19.45. «Футбол праз гады». Да юбілею М. П. Старасціна.
20.30. На сесіі ВС Расійскай Федэрацыі.
20.55. «Расійскі бізнесмен-91» (працяг).
22.00. Весткі.
22.25. Без рэтушы.
23.25. «Экзотыка». Музычная праграма.

27 лютага

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Канец вечнасці». Мастацкі фільм.
10.55. «Снягі». Фільм-канцэрт.
11.15. «На ўсё астатняе жыццё». Мастацкі фільм. 3-я серыя.
16.30. Навіны.
16.35. «Лапік і Воблачка». Мультфільм.
17.35. Асаблівы выпадак. Перадача для падлеткаў і бацькоў.
18.00. Дак. фільм «Бярозавыя галасы».
19.00. Панарама.
19.25. Абласныя навіны (Гродна).
19.35. Зачытайце маё пісьмо...
19.40. Роднае слова.
20.25. Калыханка.
20.45. Тыдзень беларускага ўрада.
21.00. Справа выпадку. Латарэя ўдачы.
21.05. Крок.
23.10. НІКа.
23.25. Іграе У. Ігалінскі (скрыпка).

І канал. Астанкіна

5.00. Раніца.
7.30. Я хачу ўбачыць музыку.
8.00. «Змрок свабоды». Дак. фільм.
9.00. «Даходнае месца». Тэлевіктарына.
9.55. Таленты і паклоннікі.
10.45. «У гасцях у гномаў». Мультфільм.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.20. Пад знакам «пі».
12.10. Чалавек і закон.
12.50. Выступленне ансамбля «Арлоўскі сувенір».
13.15. Тэлемікст.
14.00. Навіны.
14.20. «Чалавек, які смяецца». 3-я серыя.
15.45. Канцэрт Дзяржаўнага ансамбля танца Калмыкіі «Айраты».
16.15. Конны спорт. Зімнія рысістыя скачкі.
17.00. Навіны.
17.20. Мультфільм.
17.40. ...Да 16 і старэйшым.
18.20. Мастацкі фільм «Канец сезона марожанага» (Польшча).
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.35. «Чорная скрыня».
21.15. Музыка ў эфіры.
23.00. Навіны.
23.20. Тэніс. Кубак Расіі.

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.20. Іспанская мова. 1-ы год навучання.
7.50. Вольны час. «Дамашні клуб».
8.05. Іспанская мова. 2-гі год навучання.
8.35. Дзіцячая гадзіна (з урокам англійскай мовы).
9.35. «Сірын—птушка пеўчая».
10.20. Я і іншыя.
11.30. Дак. фільмы «Крыху лявей Паўночнага полюса», «Хто намалюе каня?»
12.10. «Ноч № 235 на Герцэна, 1».
13.00. Весткі.
15.00. Узыходжанне да прафесіі — інжынер.
15.30. Паралельныя светы.
16.15. Прыватная школа: за і супраць.
16.45. Т. Ін. Ка.
17.00. Рынак і культура.
17.45. Вольны час. «Увага, здымаю!»
18.00. Парламенцкі веснік Расіі.
18.15. Рыгор Яўлінскі ў студыі «Нотабене».
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. Спецыяльны камерцыйны выпуск.
19.40. «Санта-Барбара». 29-я серыя.
20.30. На сесіі ВС Расійскай Федэрацыі.
20.55. Пятае кола.
22.00. Весткі.
22.25. Пятае кола. Працяг.
23.10. Фестываль бальных танцаў.

РАДЫЁ

27 лютага

Апошнія паведамленні: 6.00, 7.00, 10.00, 15.00, 20.00, 23.00.

7.00 — «Радыёфакт». 8.15 — «Вясковыя ростані». 9.15 — «І дойліды шукаюць выйсце». Радыёрасказ. 10.15 — для дзяцей. А. Белянінаў. «Многа дзён наперадзе». Інсцэніраваныя старонкі кнігі. 10.35 — М. Вышынскі. «Хрыпун і хрыпа». Апавяданне. 11.00 — «Вы нам пісалі? Адказваем». Перадача па пісьмах радыёслухачоў. 11.30 — «Чалавек. Грамадства. Закон». Радыёчасопіс. 12.00—«Апоўдні». 13.00 — «У абедзенны перапынак». 14.00 — канцэрт. 15.15 — «Па старых адрасах». Нататкі Р. Юркевіча. 15.40 — І. Мележ. «Крымскія эцюды». 16.05 — «На павароце». Радыёпраграма для старшакласнікаў і навучэнцаў ПТВ. 17.00 — «Эканамічны дзённік». 17.10 — «Рок-хваля». 17.40 — «Сябрына». 18.00 — перадачы абласнога радыё. 19.00 — гуманітарна-інфармацыйны канал радыёстанцыі «Беларуская маладзёжная». 19.45 — вячэрняя казка. 20.00 — «Дзень нашага жыцця». 20.25 — «Паэзія». Радыёчасопіс. 21.00 — «Ад шчырага сэрца». Музычная праграма па пісьмах радыёслухачоў. 22.00 — «Дабрыня». 22.30 — спявае Т. Раеўская. 23.10 — «З калекцыі філафаніста». Музычная праграма.

Галоўны рэдактар
У. Б. НАРКЕВІЧ.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, праспект Ф. Скарыны, 77, рэдакцыя газеты «Звязда».

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў—32-04-52, 32-41-92, навін—32-15-02, даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-35-91.

ПА НУМАРУ ДЗЯЖУРЫЛІ: першы намеснік галоўнага рэдактара Міхаіл Міхаевіч, намеснік адказнага сакратара Віктар Краўчанка, старшы карэктар Вікторыя Кляновік.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі.

Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку».
Тыраж 81.784. Індэкс 63.850.
Зак. № 40.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 21.05.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12